

Εξαρτήσεις

Τζεφεράκος Γεώργιος
Ψυχίατρος

Ορισμοί

- **Ψυχότροπες ουσίες:** Ουσίες οι οποίες χρησιμοποιούμενες, μέσω οποιασδήποτε οδού, μεταβάλλουν, το συναίσθημα, το επίπεδο αντιληπτικότητας ή την εγκεφαλική λειτουργία του χρήστη.
- **Εξαρτησιογόνες ουσίες:** Ουσίες με διαφορετική χημική δομή και διαφορετική δράση στο ΚΝΣ, από διεγερτική μέχρι κατασταλτική, αλλά με κοινό γνώρισμα να μεταβάλλουν, τη σωματική και την ψυχική κατάσταση του ατόμου και να προκαλέσουν εξάρτηση.

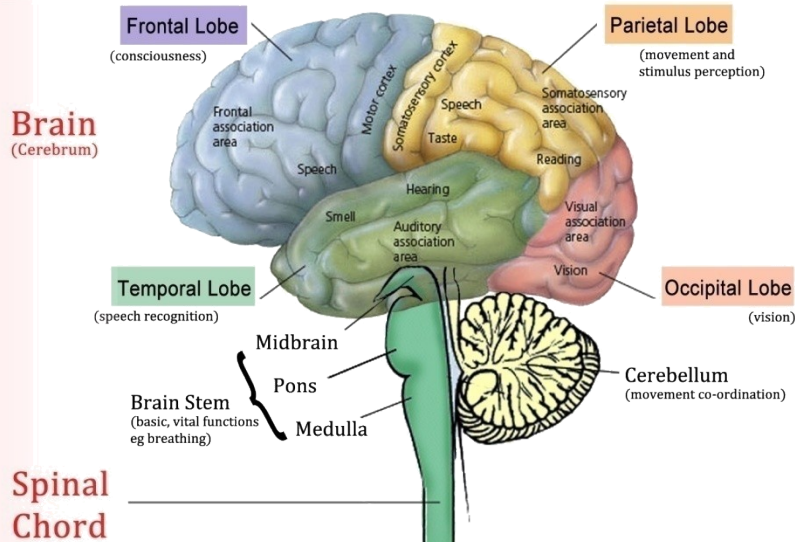
Ταξινόμηση εξαρτησιογόνων ουσιών

- Κατασταλτικές: αλκοόλ, βαρβιτουρικά, βενζοδιαζεπίνες, παραλδεΰδη, μεπροβαμάτη, γλουταιθιμίδη, αντιισταμινικά, ουσίες του τύπου της χλωράλης.
- Οπιοειδείς: μορφίνη, κωδεΐνη, παπαβερίνη, ηρωίνη, πεθιδίνη, μεθαδόνη.
- **Διεγερτικές:** καφεΐνη, αμφεταμίνη, μεθυλφαινιδίνη, κοκαΐνη, κρακ, μεθαμφαιταμίνη, εφεδρίνη.
- **Προϊόντα ινδικής κάνναβης:** μαριχουάνα, χασίς.
- **Ψευδαισθησιογόνες:** διαιθυλαμίδη του λυσεργικού οξέως (LSD), MDA, MDMA, MMMA, DOM, φαινσυκλιδίνη (PCP).
- Εισπνεόμενες: κόλλες, αεροζόλ, διαλύτες χρωμάτων.
- Μη κατηγοριοποιούμενες: ατροπινούχα και ατροπινικής δράσης σκευάσματα.

The Nervous System

Βασικές Έννοιες

Central Nervous System

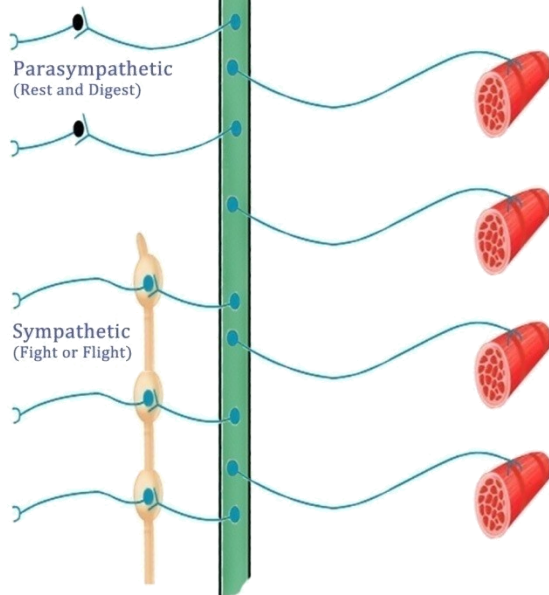

Peripheral Nervous System

Autonomic (Subconscious, control systems)

Somatic (Voluntary, muscle movement)

- **Κεντρικό νευρικό σύστημα (ΚΝΣ)/Central nervous system:** ο εγκέφαλος και ο νωτιαίος μυελός
- **Διεγερτικά ΚΝΣ / CNS Stimulants:** Ομάδα ουσιών που δρουν άμεσα στο ΚΝΣ και προκαλούν φαινόμενα διέγερσης, παρόμοια με εκείνα που προκαλούν η αδρεναλίνη και η ντοπαμίνη. Η χρήση τους μπορεί να συνδέεται με αίσθημα ευφορίας, αλλά και με κρίσεις άγχους και ψυχωτικά επεισόδια, καθώς και αϋπνία, απώλεια βάρους και άλλα σωματικά συμπτώματα.
- **Κατασταλτικά ΚΝΣ/ CNS depressants:** Ομάδα ουσιών που επιβραδύνει τη λειτουργία του ΚΝΣ. Τέτοια δράση έχουν τα γενικά αναισθητικά, τα αγχολυτικά, τα νευροληπτικά, τα αντιισταμινικά και το οινόπνευμα
- **Παραισθησιογόνα/ Hallucinogens:** Ομάδα ουσιών που προκαλεί αντιληπτικές διαταραχές

Βαρβιτουρικά
Ψυχωτική αντίδραση

- Βραχεία έναρξη, ακουστικές ψευδαισθήσεις

Βενζοδιαζεπίνες
Ψυχωτική αντίδραση

- Βραχεία έναρξη, ακουστικές και οπτικές ψευδαισθήσεις

- **Αμφεταμίνες - Κοκαΐνη**

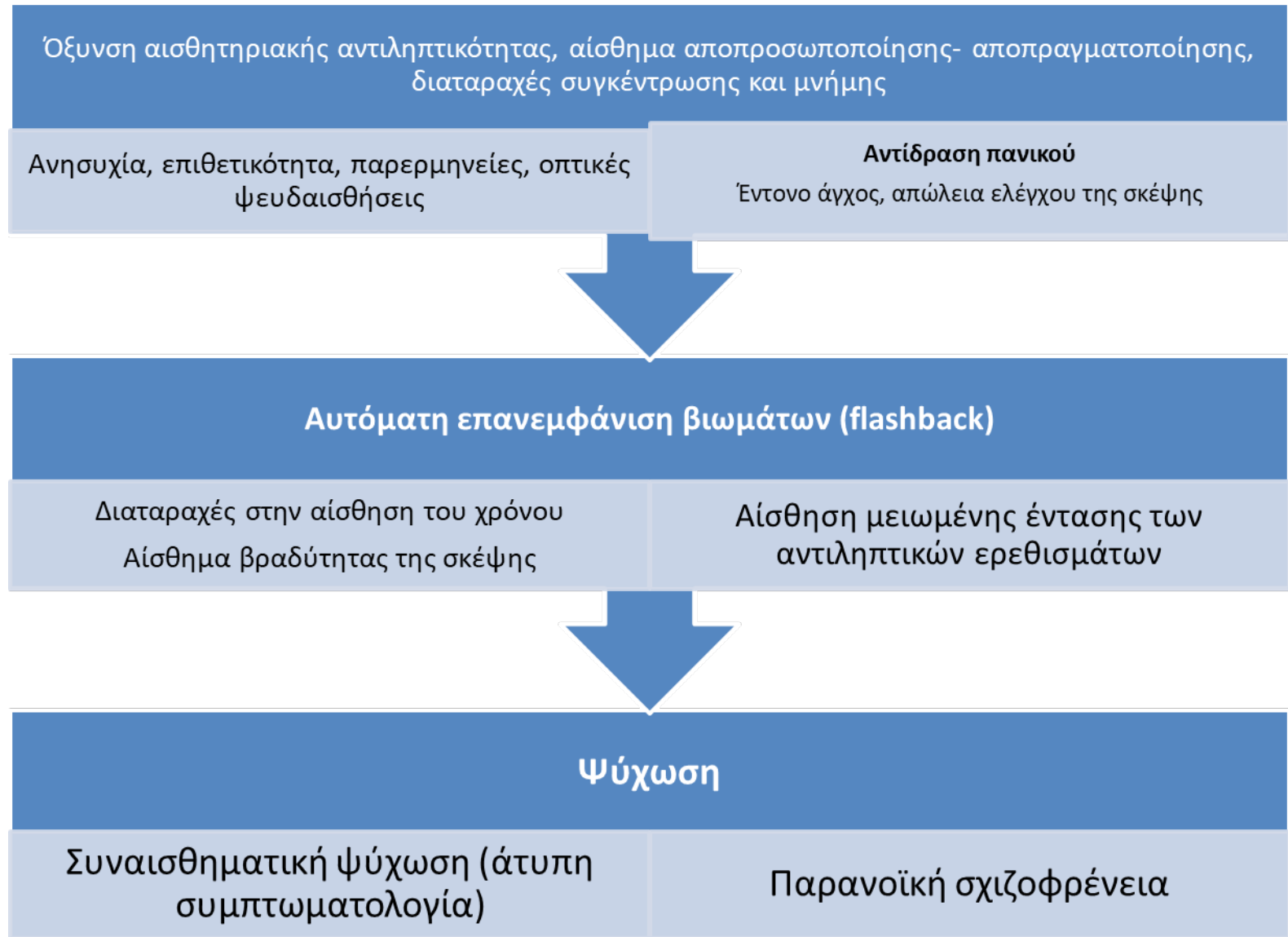
Έντονη ανησυχία, άγχος, επιθετικότητα, βία, γενικευμένη καχυποψία, παρανοϊκός ιδεασμός

- Κοινή δράση με τα παραισθησιογόνα σε μεγάλες δόσεις

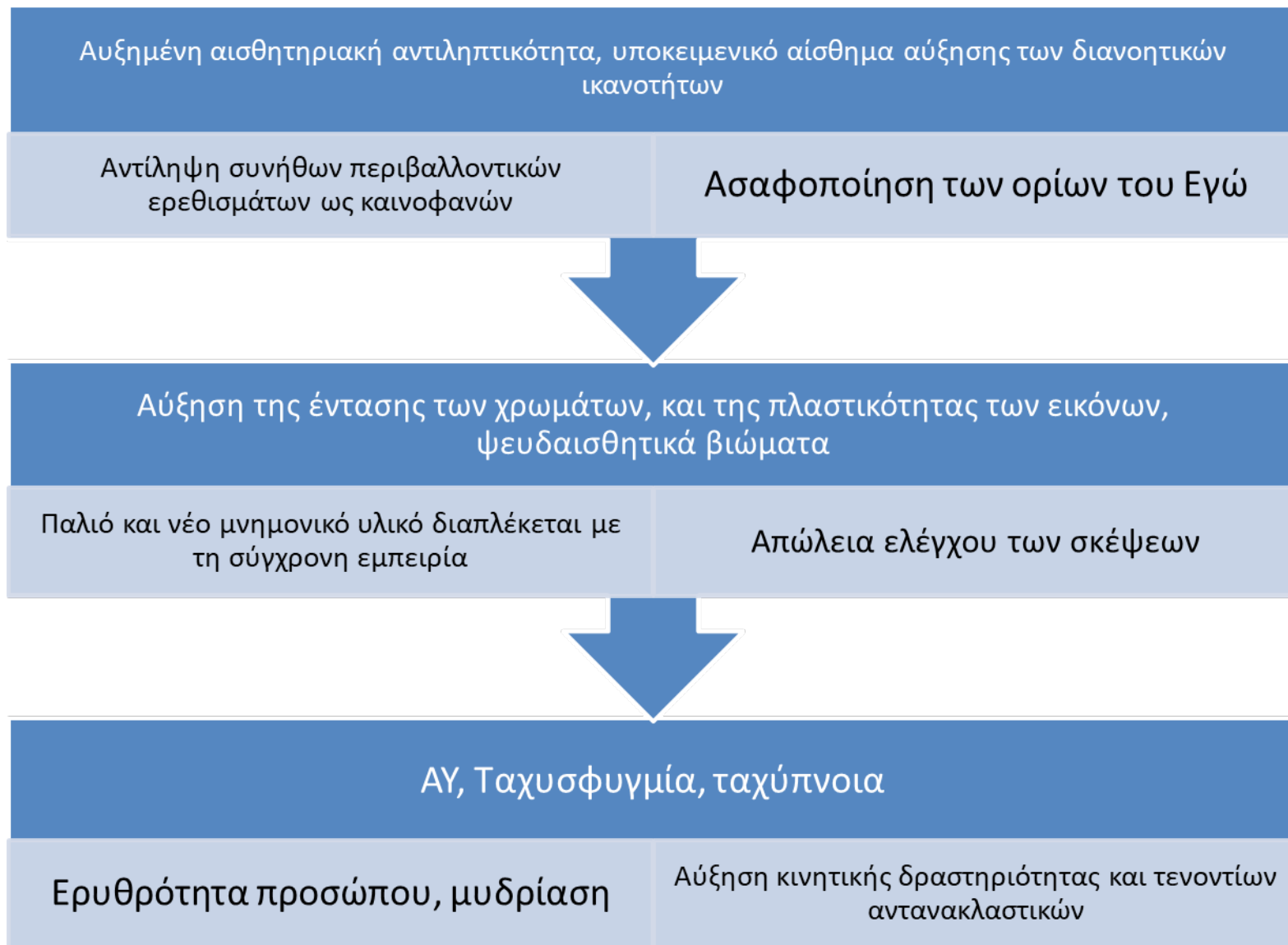
Αμφεταμινική ψύχωση

- **Ακουστικές και οπτικές ψευδαισθήσεις, συναισθηματική ευμεταβλητότητα, στερεοτυπική συμπεριφορά- ενασχόληση με μεταλλικά αντικείμενα.**

- **Κανναβινοειδή**

- **Ψευδαισθησιογόνα- LSD**

Πανικός

Συναισθηματική αστάθεια, άγχος, ανησυχία

Flashback

Χρώματα ή σχήματα στις άκρες του οπτικού πεδίου το σούρουπο. **Επαναβίωση ειδικών εμπειριών παλαιότερης χρήσης**, ευφορία ή λύπη, άγχος, αποσυνδεδετικά φαινόμενα, **παρανοϊκός ιδεασμός**

Ψύχωση

Οπτικές ψευδαισθήσεις
Παραληρητικές ιδέες
Καταστροφική συμπεριφορά

- **PCP**

Ευφορία, αυξημένη εγρήγορση, αυξημένη αυτοπεποίθηση, ζάλη, ευσυγκινησία

- **Παραισθήσεις, ψευδαισθήσεις οπτικές (κυρίως) και ακουστικές**

Κατάργηση του αισθήματος του πόνου, εκσεσημασμένη βία, έντονη αυτοκτονικότητα

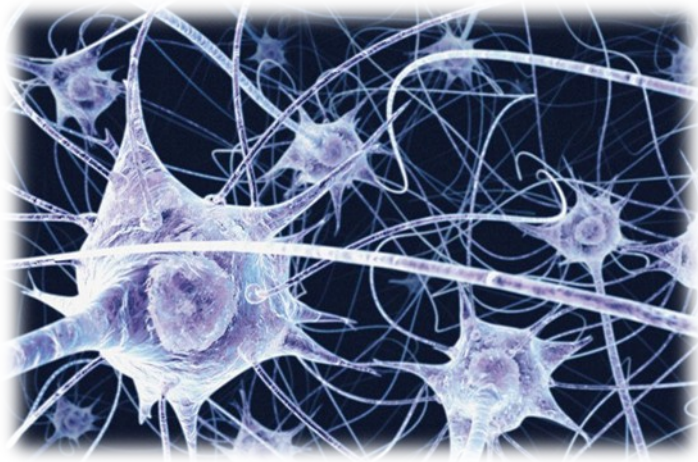
- **Σπασμοί, μυϊκή δυσκαμψία, επιληπτικές κρίσεις, άγρυπνο κώμα**

- Πτητικές

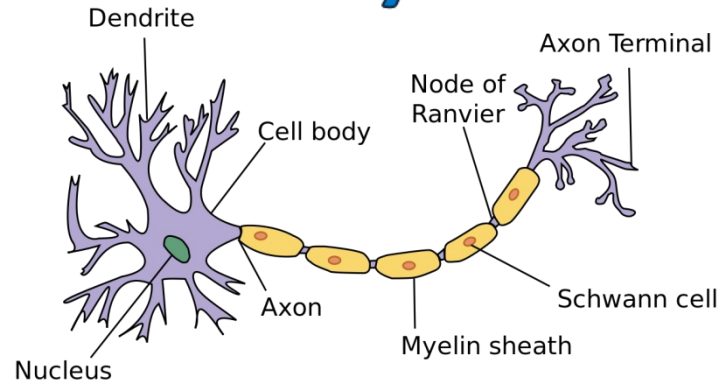
Αίσθημα ανεμελιάς, σωματικής 'ελαφρότητας, καθαρού μυαλού

Παραποίηση αντιληπτικών ερεθισμάτων, παραισθήσεις, ερεθισμό στη μύτη και τα μάτια, βήχα, ναυτία, έμετο, αρρυθμία, θόλωση συνείδησης, καταστολή, φωτοφοβία, διπλωπία.

Τοξίκωση: Θόλωση συνείδησης και θάνατος
Ψύχωση: Ψευδαισθήσεις, επιθετικότητα, βία

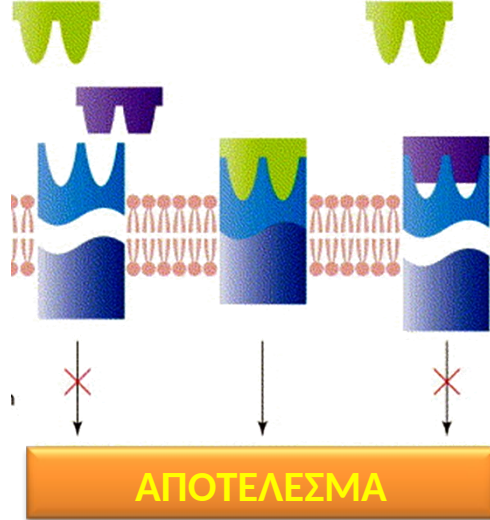
Βασικές Έννοιες

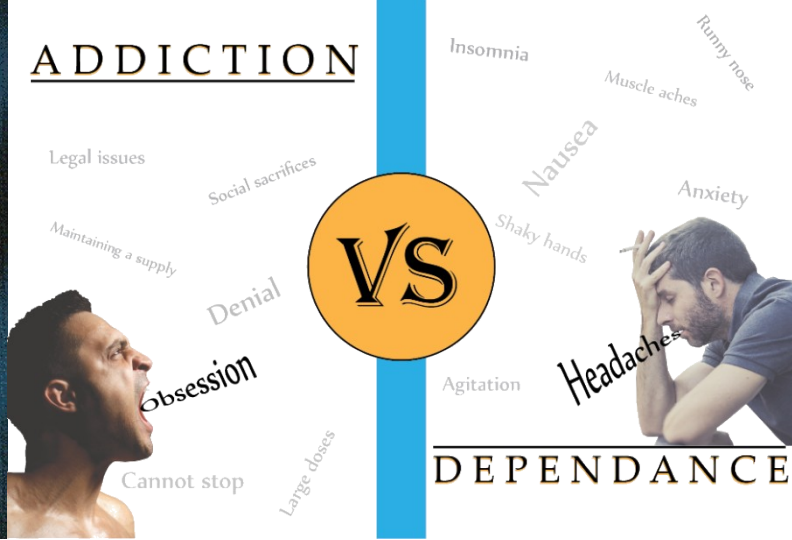
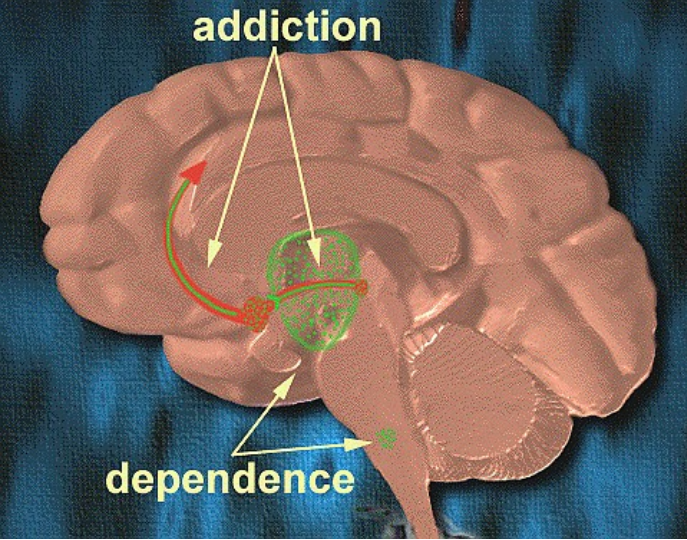
- **Νευρώνας /Neuron (nerve cell):** Νευρικό κύτταρο, δομική και λειτουργική μονάδα του νευρικού συστήματος, που προσλαμβάνει και μεταδίδει τα ερεθίσματα (ώσεις) σε άλλους νευρώνες ή άλλα κύτταρα.
- **Νευροδιαβιβαστές/Neurotransmitters:** Βιοχημικές ενώσεις, που μεσολαβούν στη μεταβίβαση πληροφοριών.
- **Αδρεναλίνη (ή επινεφρίνη) /adrenaline (epinephrine):** Ορμόνη και νευροδιαβιβαστής που εκκρίνεται ως αποτέλεσμα της άσκησης ή του άγχους που προκαλείται με την άφιξη ενός ηλεκτρικού νευρικού παλμού και βοηθά τον οργανισμό να κινητοποιήσει όλες τις πηγές ενέργειάς του.
- **Νοραδρεναλίνη (ή νορεπινεφρίνη)/ Noradrenaline (norepinephrine):** Ορμόνη και νευροδιαβιβαστής παρόμοια με την αδρεναλίνη.
- **Ντοπαμίνη/Dopamine:** Χημική ουσία του εγκεφάλου που δρα ως νευροδιαβιβαστής και επιδρά στην κινητικότητα, το συγκινησιακό φορτίο, το επίπεδο κινήτρων και ευχαρίστησης του ανθρώπινου οργανισμού.
- **Σεροτονίνη/Serotonin:** Νευροδιαβιβαστής που επηρεάζει μεταξύ άλλων την όρεξη, την ψυχική διάθεση και την αισθητηριακή αντίληψη.

Βασικές Έννοιες

- **Υποδοχείς/Receptors:** Πρωτεϊνικά μόρια, τα οποία λαμβάνουν ένα χημικό σήμα, συνδεόμενα με έναν νευροδιαβιβαστή έτσι ώστε να προκαλέσουν ένα είδος αντίδρασης. Επί παραδείγματι, οι υποδοχείς είναι μετατροπείς πληροφορίας, καθώς μετατρέπουν, με διάφορους τρόπους, ένα ερέθισμα σε ηλεκτρικό σήμα, το οποίο θα καταλήξει σε μια συγκεκριμένη περιοχή του εγκεφάλου, όπου θα υποστεί επεξεργασία και θα ερμηνευτεί
- **Αγωνιστής/ Agonist:** Χημική ουσία που δεσμεύεται σε υποδοχέα ενός κυττάρου και προκαλεί απόκριση από το εν λόγω κύτταρο, πλήρη, μερική ή και ανάστροφη.
  - **Ενδογενής αγωνιστής** (endogenous agonist) για έναν συγκεκριμένο υποδοχέα είναι μια ένωση που παράγεται από τον ίδιο τον οργανισμό, η οποία συνδέεται και ενεργοποιεί αυτόν τον υποδοχέα.
  - **Εξωγενής αγωνιστής** (exogenous agonist) εξωγενής ουσία με αγωνιστικές ιδιότητες για κάποιον υποδοχέα
- **Ανταγωνιστής/Antagonist:** Ουσία που αλληλεπιδρά με έναν υποδοχέα και εμποδίζει τη δράση ενός αγωνιστή (βλ. άνω). Τυπικοί ανταγωνιστές οπιοειδών είναι οι ουσίες ναλοξόνη και ναλτρεξόνη

Βασικές Έννοιες

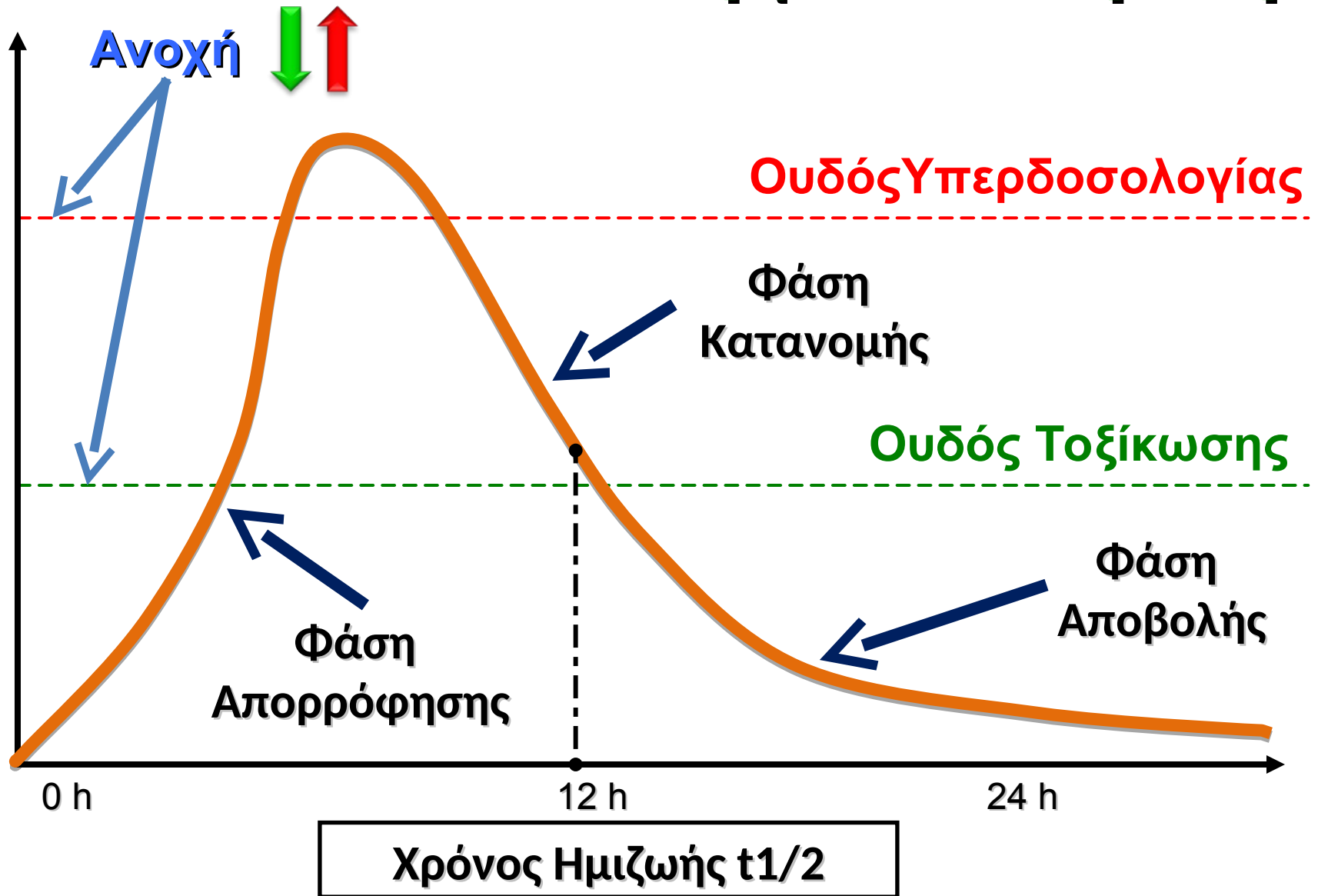
- **Εθισμός/Addiction:** Συμπεριφορικό σύνδρομο, που χαρακτηρίζεται από απώλεια ελέγχου χρήσης μιας τουλάχιστον ουσίας, ή/και συνεχιζόμενη χρήση ουσίας παρ' όλες τις σχετιζόμενες με αυτή βλάβες ή/και ακατανίκητη επιθυμία χρήσης ή καταναγκαστική χρήση της ουσίας. Αδρά συνώνυμο με την ψυχολογική εξάρτηση.
- **Εξάρτηση/Dependence:** Σύνδρομο προσαρμογής του οργανισμού που προκύπτει από τη συνήθως επαναλαμβανόμενη χρήση της ουσίας και περιλαμβάνει την ανάπτυξη ανοχής ή/και συνδρόμου στέρησης μετά την πάροδο κάποιου διαστήματος από την διακοπή ή την ελάττωση της δόσης μιας ουσίας. Αδρά συνώνυμο με την σωματική εξάρτηση
  - **Ανοχή/Tolerance:** Κατάσταση του οργανισμού, η οποία χαρακτηρίζεται από την ελαττωμένη ανταπόκριση στη λήψη της ίδιας δόσης μίας ουσίας ή από την ανάγκη για αύξηση της δόσης προκειμένου να επιτευχθεί το ίδιο αποτέλεσμα.
  - **Στερητικό σύνδρομο ή σύνδρομο απόσυρσης (Withdrawal syndrome):** Ομάδα συμπτωμάτων (σωματικών και ψυχικών) με ποικιλία μορφών και βαρύτητας, που εκδηλώνεται επί διακοπής ή ελάττωσης μιας ψυχοδραστικής ουσίας, της οποίας η χρήση γινόταν για παρατεταμένη περίοδο και/ή σε υψηλές δόσεις.

Βασικές Έννοιες

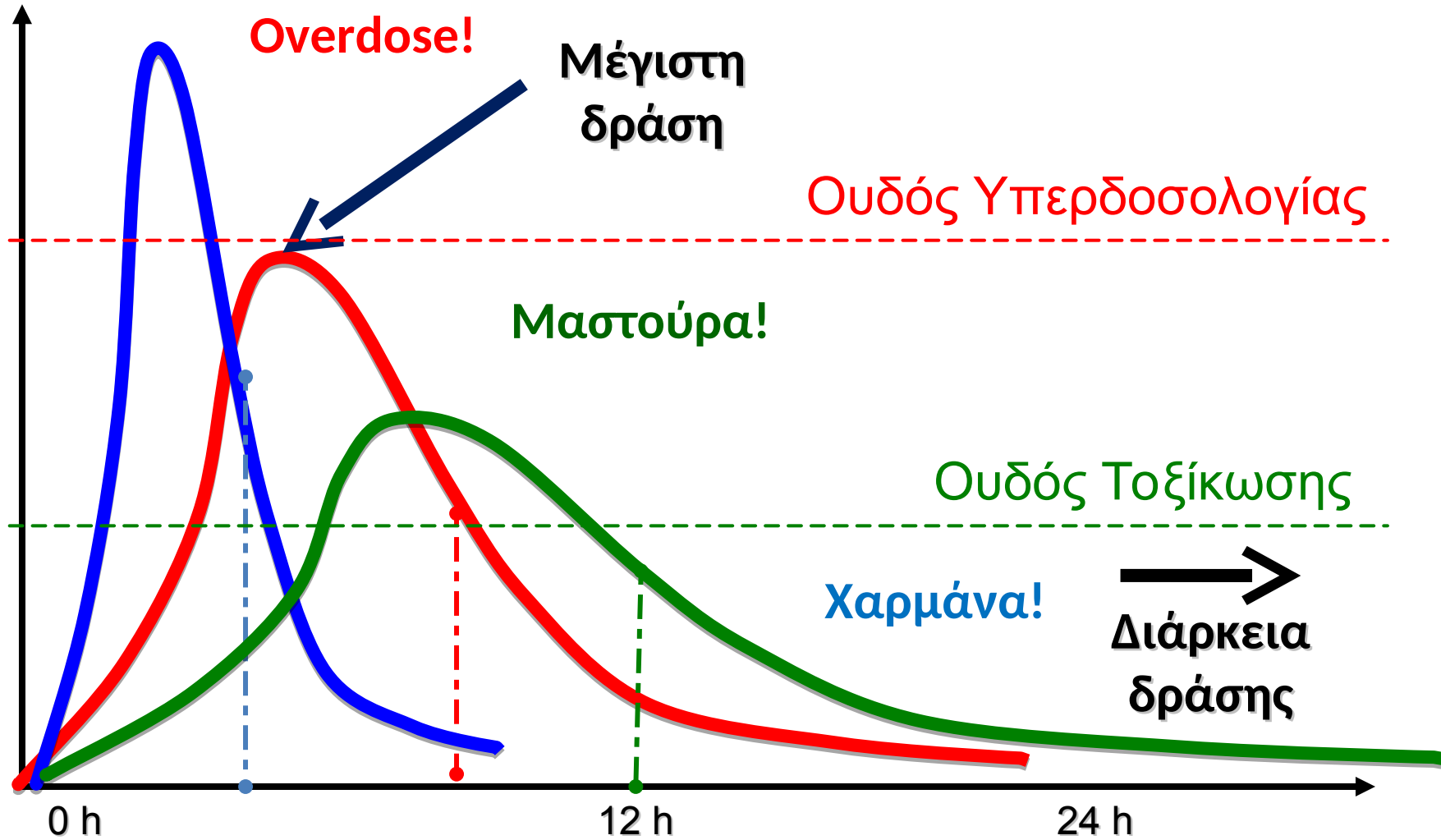
- **Τοξίκωση / intoxication:** Η κατάσταση που ακολουθεί τη χρήση κάποιας ψυχοδραστικής ουσίας, κατά την οποία παρατηρούνται διαταραχές στο συνειδησιακό, γνωσιακό, αντιληπτικό πεδίο, καθώς και στη λειτουργία της κρίσης, του συναισθήματος, της συμπεριφοράς και άλλων ψυχοφυσιολογικών αντιδράσεων του χρήστη.
  - Η τοξίκωση εξαρτάται από τον τύπο και τη δόση της ουσίας και επηρεάζεται από παράγοντες όπως το επίπεδο ανοχής του οργανισμού του χρήστη.
  - Τα άτομα συχνά χρησιμοποιούν ψυχοδραστικές ουσίες σε ποσότητα τέτοια, ώστε να επιτύχουν έναν επιθυμητό βαθμό τοξίκωσης.
- **Τοξίκωση οξεία /acute intoxication:** Όρος που χρησιμοποιείται από τη Διεθνή Ταξινόμηση Νόσων (ICD-10) και αφορά τις κλινικά σημαντικές περιπτώσεις τοξίκωσης, κατά τις οποίες οι επιπλοκές μπορεί να περιλαμβάνουν τραυματισμό, αναρρόφηση, παραλήρημα, κώμα, σπασμούς, ανάλογα ουσία/τρόπο χρήσης.
- **Υπερδοσολογία/Overdose:** Η λήψη ενός φαρμάκου ή μίας ουσίας σε ποσότητα μεγαλύτερη από αυτήν που συνιστάται ή που συνήθως λαμβάνεται από τον χρήστη. Η υπερδοσολογία υπερβαίνει τα επίπεδα ανοχής του χρήστη και μπορεί να προκαλέσει οξεία δηλητηρίαση, κώμα ή θάνατο.

Φαρμακοκινητική

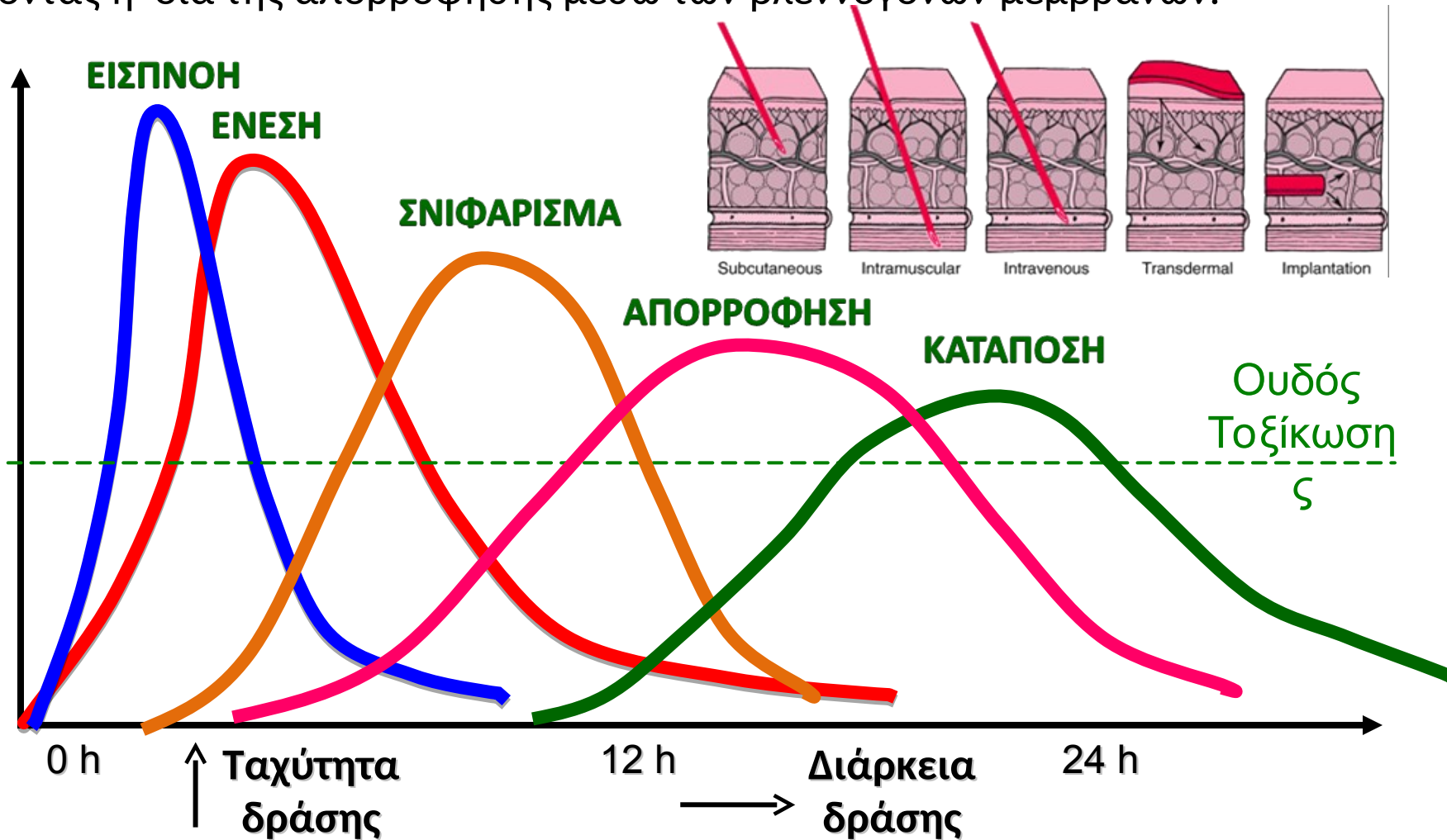
Φαρμακοκινητική

↑ Ταχύτητα δράσης

Βασικές Έννοιες

■ Τρόπος χρήσης (οδός χορήγησης) /route of administration: Η οδός, μέσω της οποίας μία ουσία εισέρχεται στον οργανισμό: τρώγοντας, πίνοντας, εισπνέοντας, ενδοφλεβίως, ενδομυϊκώς, υποδορίως, διαδερμικώς, από τη μύτη (σνιφάροντας), καπνίζοντας ή δια της απορρόφησης μέσω των βλεννογόνων μεμβρανών.

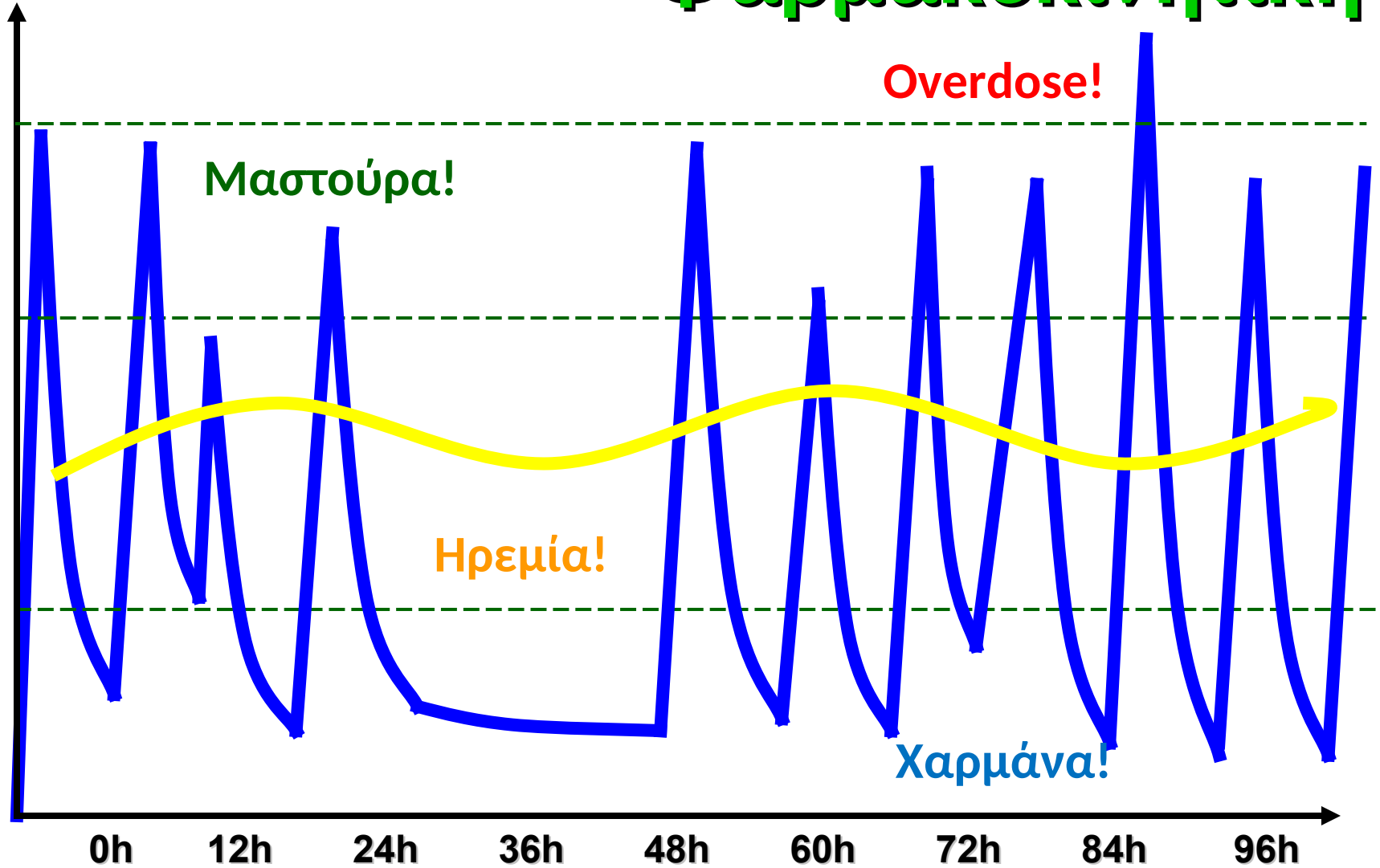

Ψυχοδραστικές ουσίες εκλογής

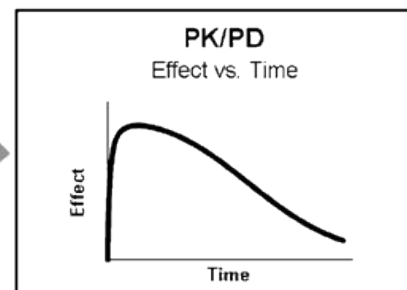
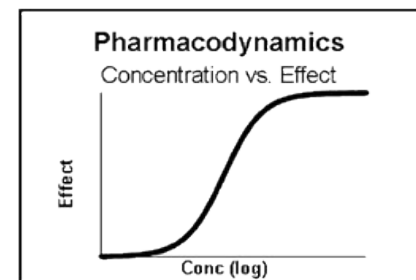
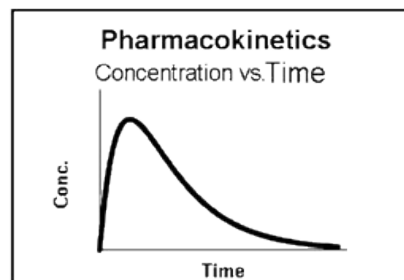
Φάρμακα υπό ιατρική επίβλεψη

Φαρμακοκινητική

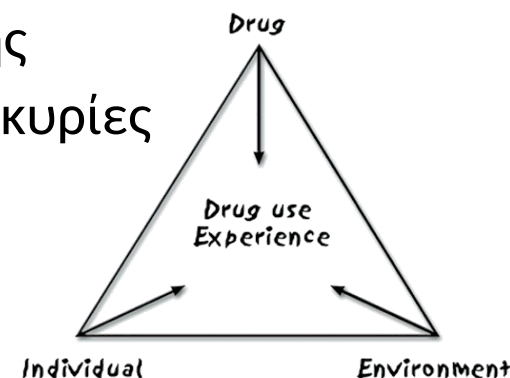

Παράγοντες που καθορίζουν την δράση μιας ουσίας

- Φύση της ουσίας και ενδογενείς της ιδιότητες
- Φύση του οργανισμού: Γονίδια, μεταβολισμός, επίκτητα χαρ/κά
- Αλληλεπίδραση με τον οργανισμό
  - Φαρμακοκινητική
  - Φαρμακοδυναμική
  - Φαινόμενα ανοχής/εθισμού
  - Φαινόμενα εξάρτησης/στέρσης

- Δόση της ουσίας
- Οδός χορήγησης
- Συχνότητα χρήσης
- Διάρκεια της χρήσης
- Παράλληλη χρήση άλλων ουσιών
- Επίδραση άλλων παραγόντων: **Πλαστικότητα** της δράσης
  - Εξωτερικοί παράγοντες: Κοινωνικοί παράγοντες, συγκυρίες
  - Εσωτερικοί παράγοντες: Βιολογικοί, Ψυχολογικοί
- Νοθεία των ουσιών
- Placebo- Noncebo

Βασικές Έννοιες

Πειραματική μέθοδος ερωτήσεων / Experimental design: Όσο πιο κοινωνικοποιείται

	Εγγραφές	Κρυμμένος πληθυσμός ¹	Εκτίμηση του συνολικού πληθυσμού Πληθυσμός	95% δ.ε. ²
Σύνολο	2.585	11.877	14.462	12.435 - 17.023
Φύλο				
Άνδρες	2.204	10.810	13.014	10.992 - 15.641
Γυναίκες	381	1.267	1.648	1.208 - 2.398
Ηλικία				
15-24	130	287	417	289 - 674
25-34	811	3.751	4.562	3.502 - 6.182
35-64	1.644	7.570	9.214	7.623 - 11.356
Τόπος διαμονής				
Αττική	1.144	5.816	6.960	5.474 - 9.127

Βασικές Έννοιες

- **Μείωση της ζήτησης/demand reduction:** Το σύνολο των πολιτικών και των παρεμβάσεων που στοχεύουν στην ελάττωση ή/και εξάλειψη της επιθυμίας του πληθυσμού να καταναλώσει/χρησιμοποιήσει ψυχοδραστικές ουσίες. Στη μείωση της ζήτησης περιλαμβάνονται οι πολιτικές πρόληψης, θεραπείας και επανένταξης.
- **Μείωση της προσφοράς/supply reduction:** Το σύνολο των μέτρων και των πολιτικών που στοχεύουν στη διατάραξη της αλυσίδας παράνομης παρασκευής και διακίνησης ψυχοδραστικών ουσιών. Η μείωση της προσφοράς αφορά τις αρχές της δίωξης και τα μέτρα καταστολής και σωφρονισμού που εστιάζουν στην παράνομη φύση της συναλλαγής.
- **Μείωση της βλάβης/harm reduction:** Πολιτικές που αποσκοπούν στην πρόληψη ή μείωση των βλαβερών συνεπειών που προκαλούνται από τη χρήση ουσιών. Παράδειγμα: χορήγηση καινούργιου υγειονομικού υλικού ή προφυλακτικών σε εκείνους που κάνουν ενδοφλέβια χρήση ουσιών. Δεν περιορίζεται σε ατομικούς στόχους, καθώς η ελάττωση της πιθανότητας μετάδοσης λοιμωδών νοσημάτων προς τον γενικό πληθυσμό προσφέρει μεγάλο όφελος στη δημόσια υγεία.

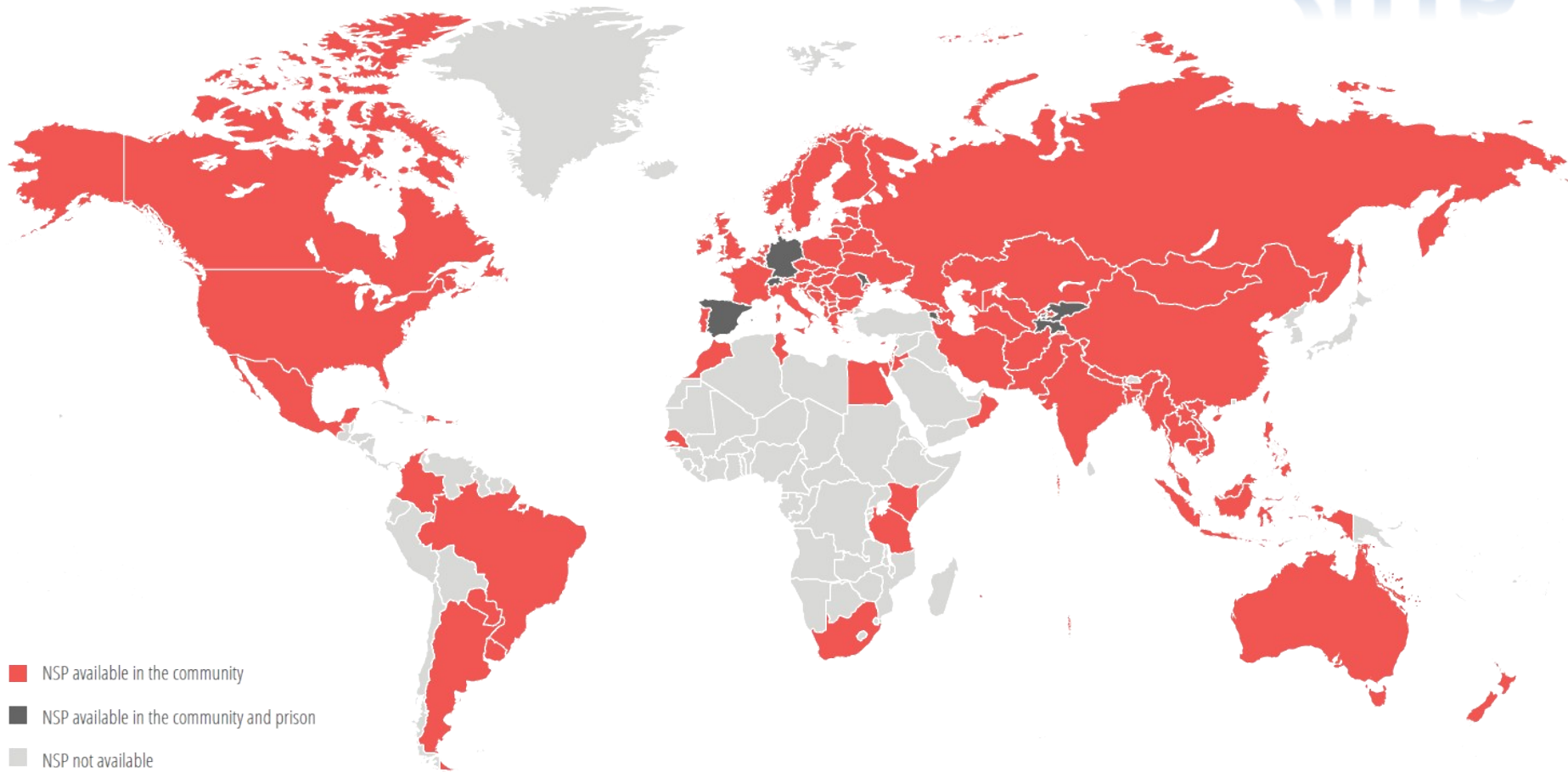
The Global State
of Harm Reduction
2016

Μείωση Βλάβης στην Ελλάδα 2019

1. Ρητή υποστηρικτική αναφορά μείωσης της βλάβης σε έγγραφα εθνικής πολιτικής 2002 ✓
2. Επιχειρησιακά προγράμματα ανταλλαγής βελονών
  - Κοινότητα '90s ✓
  - Φυλακές ✗
3. Επιχειρησιακά προγράμματα υποκατάστασης
  - Κοινότητα 1996 ✓
  - Φυλακές 2014 ✓
4. Αίθουσες χρήσης ουσιών
  - Κοινότητα 2013 ✗

Προγράμματα Διανομής Συρίγγων

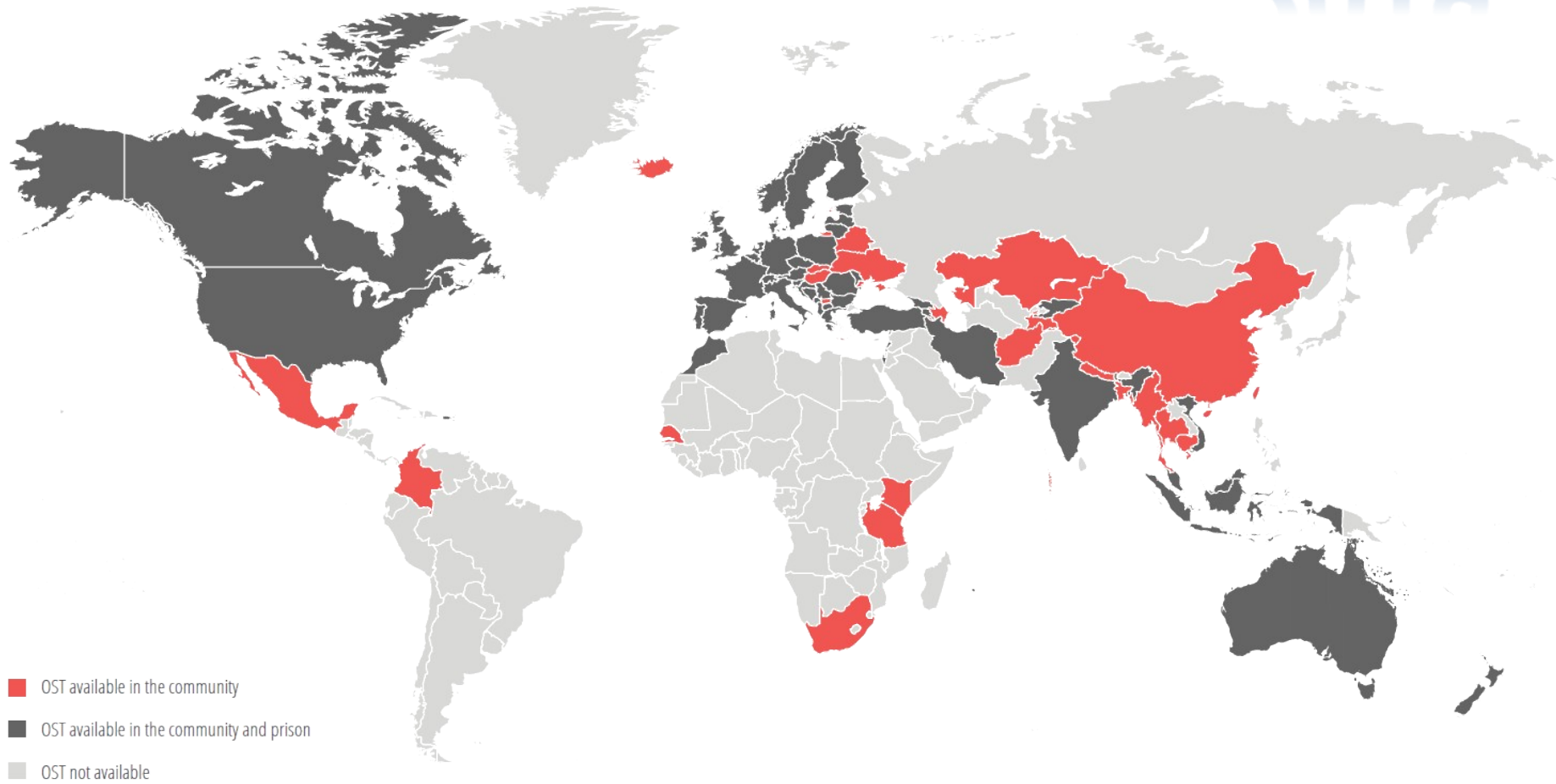
2016

Θεραπεία Υποκατάστασης Οπιοειδών

2019

Δυτική Ευρώπη

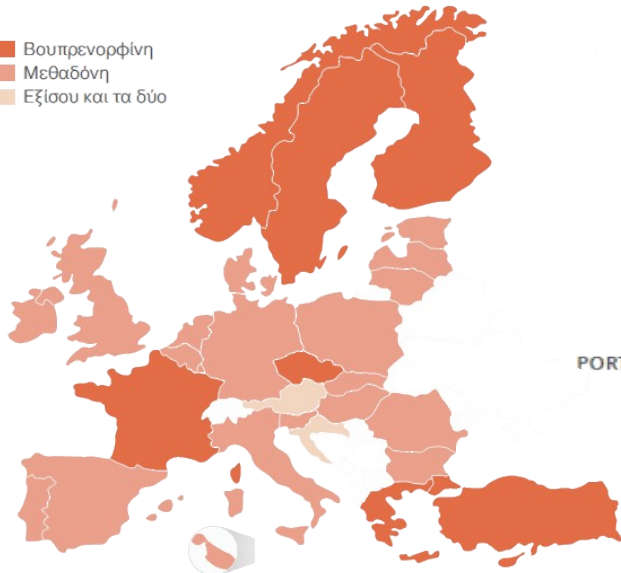
- Both NSP and OST available
- OST only
- NSP only
- Neither available
- Not known
- DCR available

2019

Συχνότερα συνταγογραφούμενο φαρμακευτικό υποκατάστατο οπιοειδών

- Βουπρενορφίνη
- Μεθαδόνη
- Εξίσου και τα δύο

Προμετωπιαίος Φλοιός
Σκέψη, Κρίση, Βούληση

Επικλινής Πυρήνας
Ικανοποίηση

Αμυγδαλή
Συναγερμός
Πειρασμός

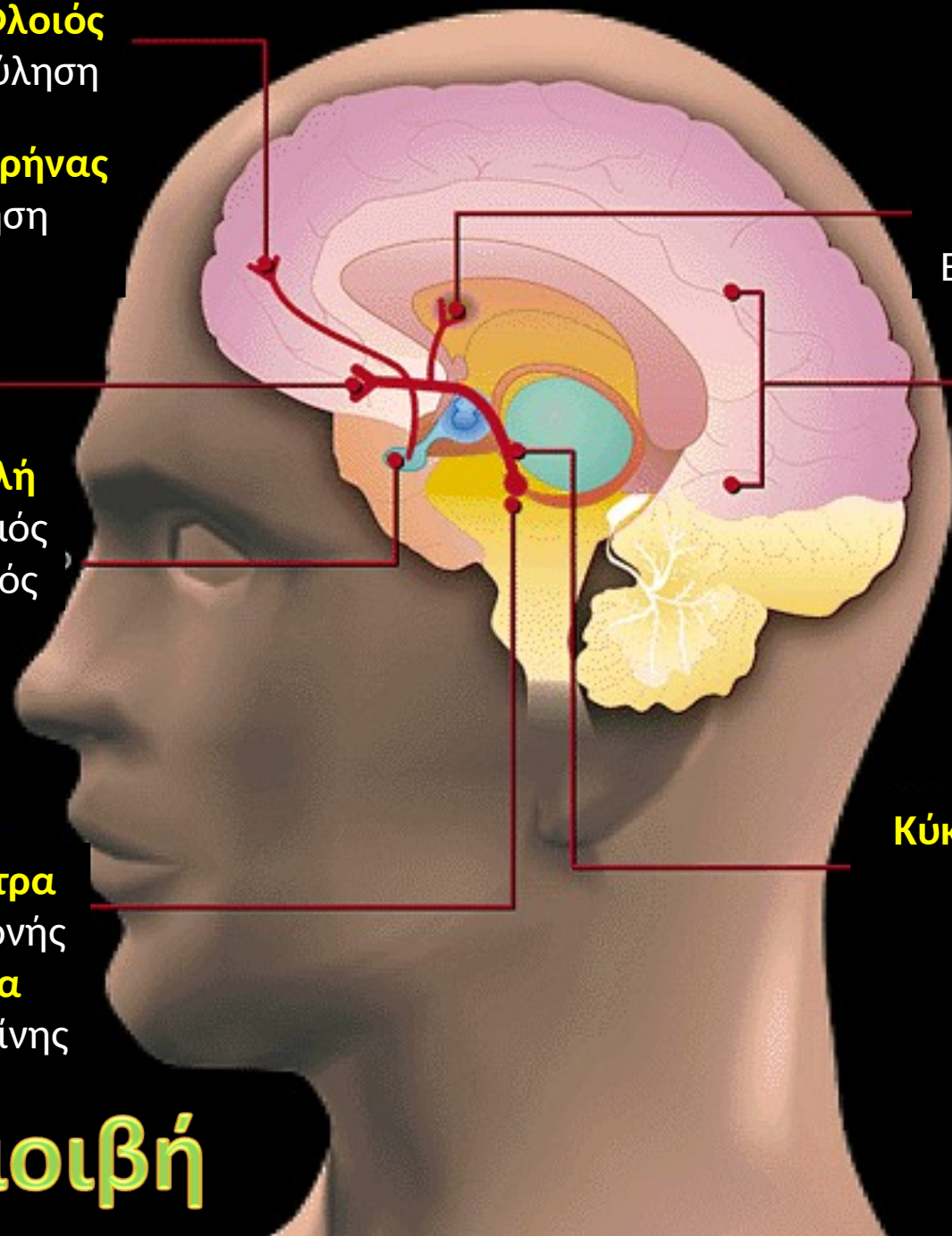
Κοιλιακή Καλύπτρα
Σηματοδότης Ηδονής
Μέλαινα Ουσία
Αποθήκη Ντοπαμίνης

Ανταμοιβή

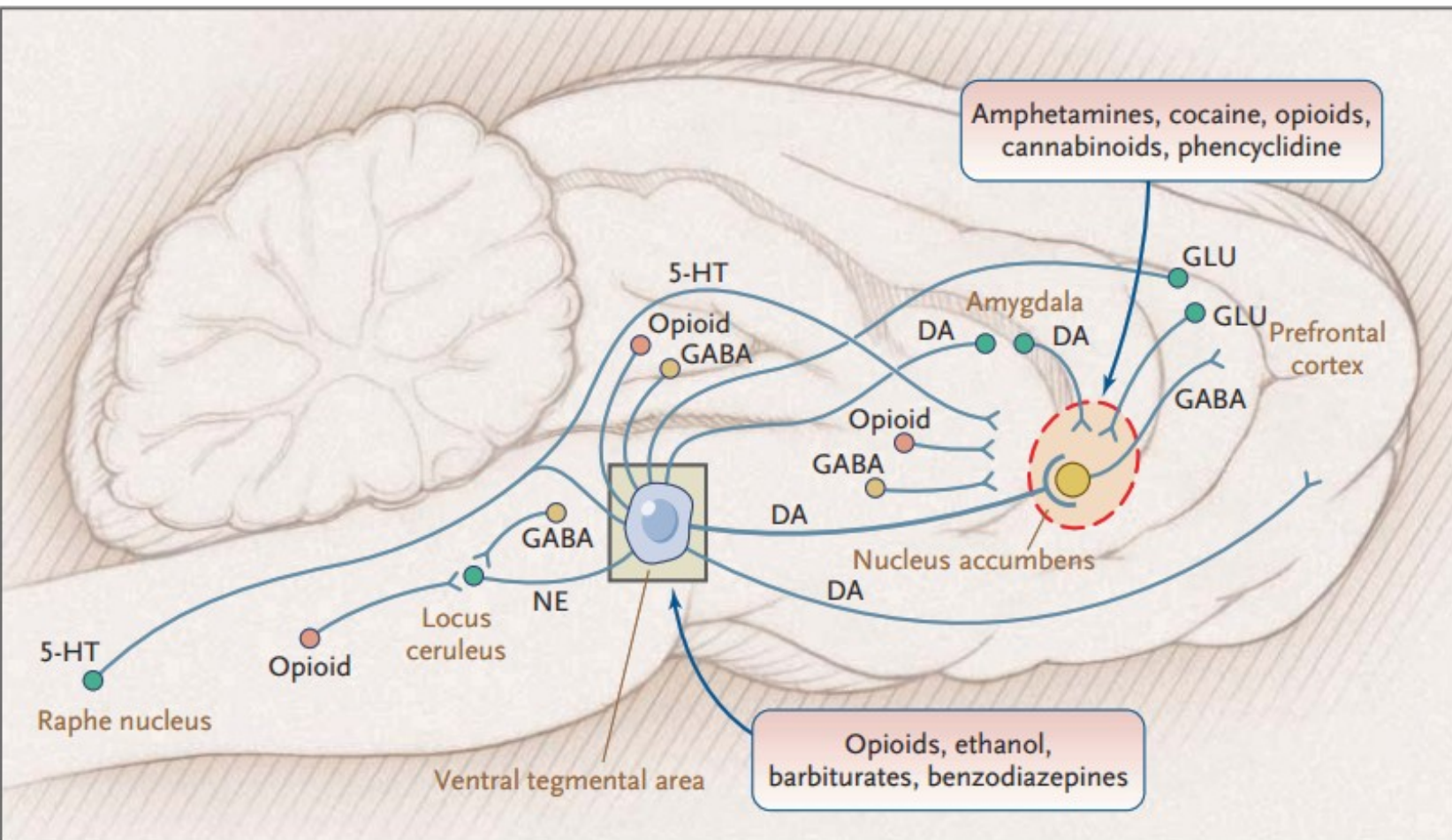
Πρόσθια Έλικα Προσαγωγίου
Εστίαση στον πειρασμό

Μεταχιμακό Σύστημα
Συναισθήματα,
Μάθηση

Κύκλωμα Ανταμοιβής
Επιθυμία

Figure 4. Neural Reward Circuits Important in the Reinforcing Effects of Drugs of Abuse.

As shown in the rat brain, mesocorticolimbic dopamine (DA) systems originating in the ventral tegmental area include projections from cell bodies of the ventral tegmental area to the nucleus accumbens, amygdala, and prefrontal cortex; glutamatergic (GLU) projections from the prefrontal cortex to the nucleus accumbens and the ventral tegmental area; and projections from the γ -aminobutyric acid (GABA) neurons of the nucleus accumbens to the prefrontal cortex. Opioid interneurons modulate the GABA-inhibitory action on the ventral tegmental area and influence the firing of norepinephrine (NE) neurons in the locus ceruleus. Serotonergic (5-HT) projections from the raphe nucleus extend to the ventral tegmental area and the nucleus accumbens. The figure shows the proposed sites of action of the various drugs of abuse in these circuits.

Camí J & Farré M, Drug Addiction, N Engl J Med 2003

■ Ανταμοιβές: Ενισχυτές της Συμπεριφοράς

■ Φυσικές ανάγκες

- Γαλουχία
- Σίτιση
- Ύπνος
- Σεξουαλικότητα
- Φυσική δραστηριότητα, επαφή με φύση

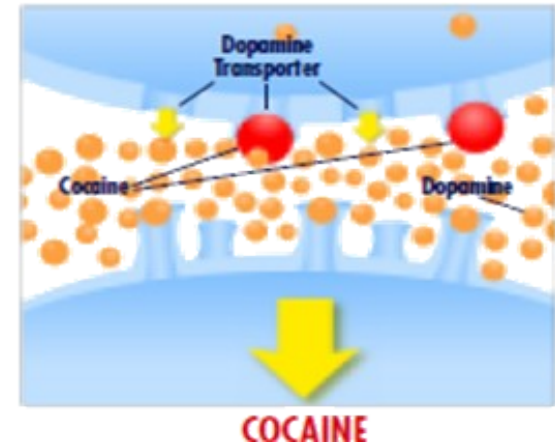
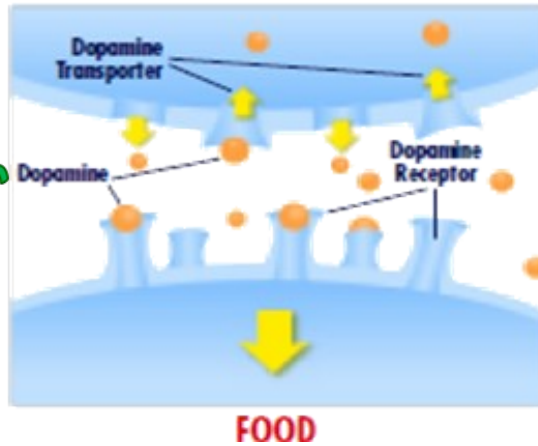
■ Πνευματικότητα, Διάνοηση, Τέχνη

■ Παίγνια & Κοινωνικοποίηση

■ Κατά σύμπτωση (Τεχνητές ανταμοιβές)

- Ψυχοδραστικές Ουσίες
- Ηλεκτρονικά παιχνίδια
- Τυχερά παιχνίδια
- Κοινωνικά δίκτυα

Πρωτογενείς

Δευτερογενείς

↑ INCREASES likelihood of behavior being repeated

↓ DECREASES likelihood of behavior being repeated

<p style="text-align: center;">POSITIVE REINFORCEMENT</p> <p style="text-align: center; font-size: 2em;">(+R)</p>	<p style="text-align: center;">NEGATIVE REINFORCEMENT</p> <p style="text-align: center; font-size: 2em;">(-R)</p>
<p style="text-align: center;">POSITIVE PUNISHMENT</p> <p style="text-align: center; font-size: 2em;">(+P)</p>	<p style="text-align: center;">NEGATIVE PUNISHMENT</p> <p style="text-align: center; font-size: 2em;">(-P)</p>

Φυσικοί

Τεχνητοί

Διαταραχή Χρήσης Ουσιών: Τουλάχιστον 2 κριτήρια κατά τη διάρκεια μιας περιόδου 12 μηνών

1. Η ουσία λαμβάνεται συχνά σε μεγαλύτερες δόσεις ή για μεγαλύτερη χρονική περίοδο από όσο σκόπευε το άτομο
2. Υπάρχει επίμονη επιθυμία ή ανεπιτυχείς προσπάθειες να διακοπεί ή να ελεγχθεί η χρήση
3. Σημαντικός χρόνος σπαταλείται σε δραστηριότητες απαραίτητες για την προμήθεια της ουσίας, τη χρήση της ή την ανάρρωση από τα αποτελέσματά της.
4. Λαχτάρα, ή σφοδρή επιθυμία χρήσης της ουσίας.
5. Επαναλαμβανόμενη χρήση που έχει ως αποτέλεσμα την αποτυχία ανταπόκρισης σε μείζονες υποχρεώσεις στην δουλειά, το σχολείο ή το σπίτι.
6. Συνεχιζόμενη χρήση παρόλα τα επίμονα ή επαναλαμβανόμενα κοινωνικά ή διαπροσωπικά προβλήματα τα οποία προκαλούνται ή επιδεινώνονται από χρήση της ουσίας
7. Σημαντικές κοινωνικές, επαγγελματικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες εγκαταλείπονται ή ελαττώνονται εξ αιτίας της χρήσης.
8. Επαναλαμβανόμενη χρήση της ουσίας σε καταστάσεις που είναι σωματικά επικίνδυνα.
9. Συνεχιζόμενη χρήση παρόλη τη γνώση ύπαρξης ενός επίμονου ή επαναλαμβανόμενου σωματικού ή ψυχολογικού προβλήματος το οποίο μπορεί να έχει προκληθεί ή επιδεινωθεί εξαιτίας της ουσίας.
10. * **Ανοχή**, όπως ορίζεται από οποιοδήποτε από τα εξής:
(α) μια ανάγκη για σημαντικά αυξημένες ποσότητες της ουσίας προκειμένου να επιτευχθεί τοξίκωση ή το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα
(β) σημαντικά μειωμένο αποτέλεσμα με συνεχιζόμενη χρήση ίδιας ποσότητας της ουσίας
11. * **Απόσυρση**, όπως εκδηλώνεται με οποιοδήποτε από τα εξής:
(α) το χαρακτηριστικό για την ουσία σύνδρομο απόσυρσης επί μείωσης της ποσότητας ή διακοπής της χρήσης της ουσίας
(β) ή ίδια (ή μία συναφής) ουσία λαμβάνεται για να ανακουφισθούν ή αποφευχθούν τα συμπτώματα του συνδρόμου απόσυρσης

(DSM-V)

* Δεν ισχύουν για όσους λαμβάνουν τις ουσίες κάτω από στενή ιατρική παρακολούθηση.

Βαρύτητα: Ήπια: 2-3 κριτήρια, Μέση: 4-5 κριτήρια, Βαρεία: 6 ή περισσότερα κριτήρια.

LVII.

E. B. 2145. Papaver hortense. Common Garden Poppy.

LVIII.

E. B. 645. Papaver Rhoeas. Common Red Poppy.

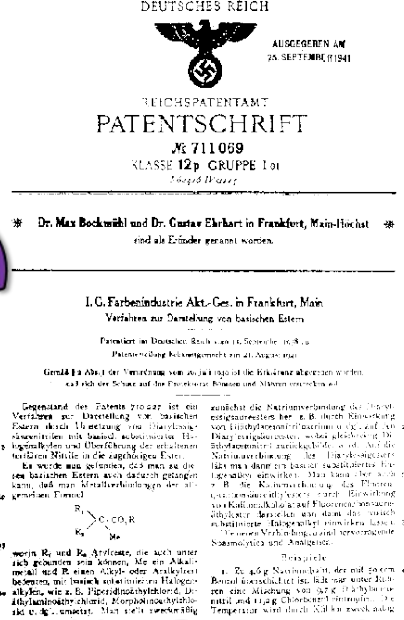
Papaver somniferum L.
Papaver somniferum L.

Όπιο & Οπιοειδή

(Οπιοειδή)

ΦΥΣΙΚΑ (Οπιούχα)

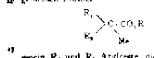
- Όπιο
- Μορφίνη
- Κωδεΐνη
- Παπαβερίνη
- Θηβαΐνη

ΗΜΙΣΥΝΘΕΤΙΚΑ

- Διακετυλομορφίνη
- Δεσομορφίνη
- Διϋδρομορφίνη
- Διϋδροκωδεΐνη
- Υδρομορφόνη
- Υδροκωδώνη
- Οξυκωδώνη
- Βουπρενορφίνη

ΣΥΝΘΕΤΙΚΑ

- Μεπεριδίνη
- Μεθαδόνη
- Δεξτρομοραμίδη
- Διπιτανόνη
- Δεξτροπροποξυφαΐνη
- Φαιντανύλη
- Καρφαϊντανύλη
(4-carbomethoxyfentanyl)

Sirop-Zed

Le Sirop du Dr Zed (Codéine et Tolu) est précieux pour les Enfants dans les cas de *Coqueluche, Insomnies; Toux des Phthisiques, Catarrhes, Rhumes, etc.*

PARIS, 22, rue Drouot, et les Phi^{tes}.

Laudanum is no more dangerous than many of the sold as soothing syrups; it has the saving grace of label. (By courtesy of the Committee on Interstate Commerce.)

"It didn't hurt a bit!"

WHY?

His Dentist gave him

"Antikamnia & Codeine Tablets"

APRIL 1908. SEE KEPT IN STOCK BY THE TRADE THROUGHOUT THE COUNTRY.

POPINE
BATTLE & CO
St. Louis
Chemists

The Safest and Most Pleasant Preparation OF OPIUM

J. E. Lawton & Co., Printers, St. Louis.

BAYER PHARMACEUTICAL PRODUCTS.

We are now sending to Physicians throughout the United States literature and samples of

ASPIRIN

The substitute for the Salicylates, agreeable of taste, free from unpleasant after-effects.

HEROIN

The Sedative for Coughs,
HEROIN HYDROCHLORIDE
Its water-soluble salt.
You will have call for them. Order a supply from your jobber.

Write for literature to
FARBENFABRIKEN OF ELBERFELD CO.
40 Stone Street, New York,

En la irritación producida por la tos, bronquitis

y otros catarras de las vías respiratorias, añádale al JARABE BAYER de HEROINA, cociente e inodoro hasta para las niños, administrado según la prescripción.

El JARABE BAYER de HEROINA agota la tos, alivia los dolores, previene un nuevo resaca, con el uso de la misma sólo portada por los efectos de sus inodoros, amargos, ácidos, etc.

Con él se consigue alivio de la enfermedad.

Preparado en el Laboratorio de Farmacología JARABE BAYER de HEROINA, en el laboratorio central, en la FINE D'ARTS, Avenue de la République, 121, París, Francia.

Jarabe Bayer de Heroína

LAUDANUM
U. S. P. VIII
ALCOHOL 45%
OPIUM GRAN. 46 GRS.
per fluid ounce.

PREPARED BY
SHOEMAKER & BUSCH
MANUFACTURING PHARMACISTS
PHILADELPHIA PENNA.

Guaranteed by the Manufacturer under the Food and Drug Act June 30, 1906.

COUGH

The Sum of Clinical Experiences Designates Glyco-Heroin (Smith) as a Respiratory Sedative Superior to All Others in the Preparation of Opium, Morphine, Codeine and Other Narcotics and without the disadvantage of the toxic or depressing effects which characterize the latter when given in doses sufficient to induce the reflex irritability of the bronchial, tracheal and laryngeal mucous membranes.

THE PROBLEM HAS BEEN SOLVED BY

the pharmaceutical compound known as

GLYCO-HEROIN (Smith)

The results attained with Glyco-Heroin (Smith) in the alleviation and cure of cough are attested by numerous clinical studies that have appeared in the medical journals within the past few years.

Scientifically Compounded, Scientifically Conceived, GLYCO-HEROIN (SMITH) simply stands upon its merits before the profession, ready to prove its efficacy to all who are interested in the advances in the art of medication.

NO. 2326.

Preparation (Method of Preparation) for the Medical Profession and the Public.

DOSE: 15.

The chief dose of Glyco-Heroin (Smith) is one international unit (which is one-half of an ounce) dissolved in one international unit (which is one-half of an ounce) of water. It is to be used as a half-teaspoonful.

SOLE AGENTS:
WILLIAM B. SMITH, 100 N. 3rd St., Philadelphia, Pa.
W. B. SMITH & CO., Chemists, 100 N. 3rd St., Philadelphia, Pa.

Supplied on Request.

Ηρωίνη/Τάι

Durogesic κλπ
Φαιντανύλη

Oxycontin/ Vicodin
Οξυ/Υδροκωδώνη

Krokodil
Δεσομορφίνη

Lonarid – Lonalgal
Κωδεΐνη

Tramadol/Tradol, Subutex/Suboxone
Τραμαδόλη Βουπρενορφίνη

Μεθαδόνη

Dolcontin
2H Κωδεΐνη

Romidon -Zideron
Dx προποξυφαΐνη

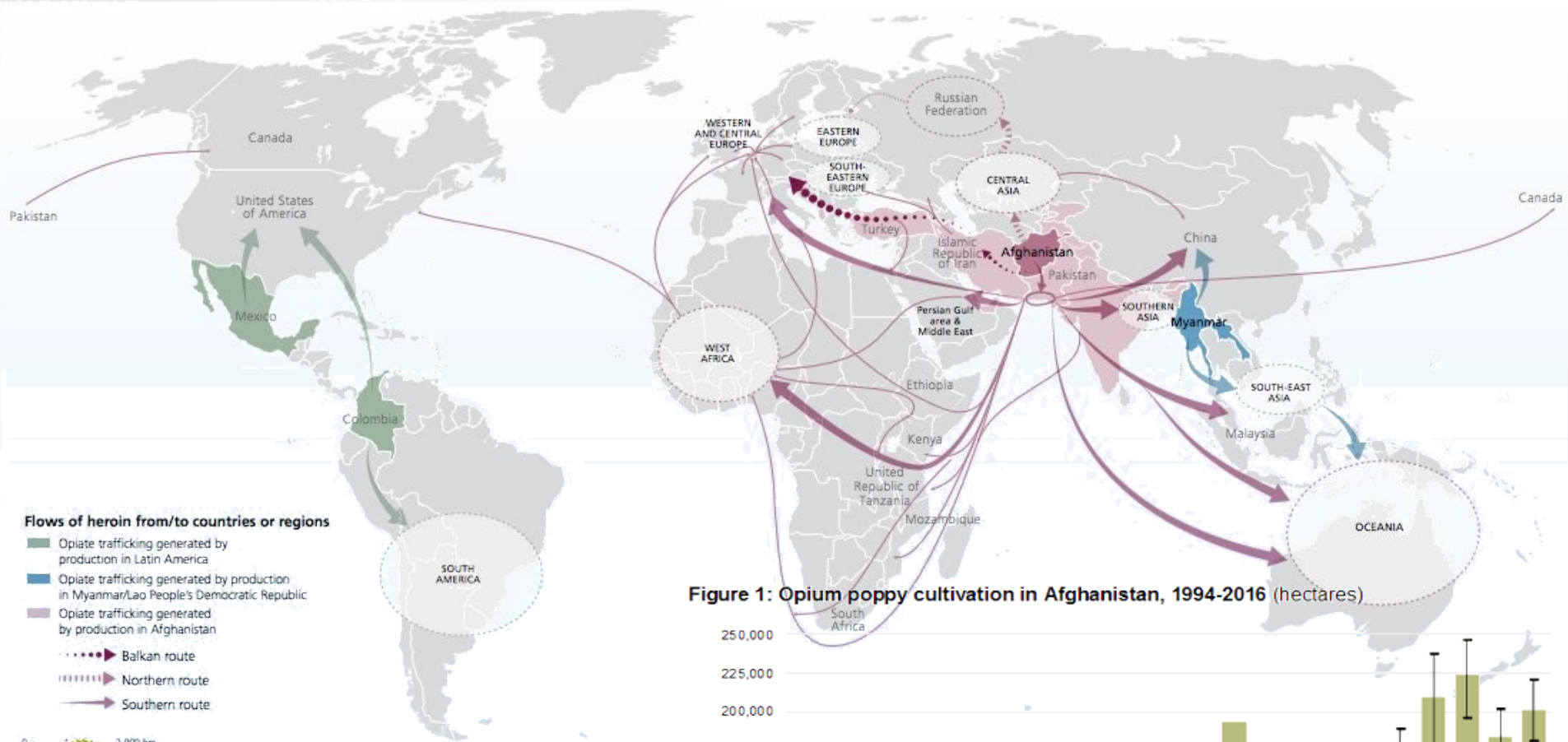

Mongol- Morficontin
Μορφίνη

Αντιβηχικά

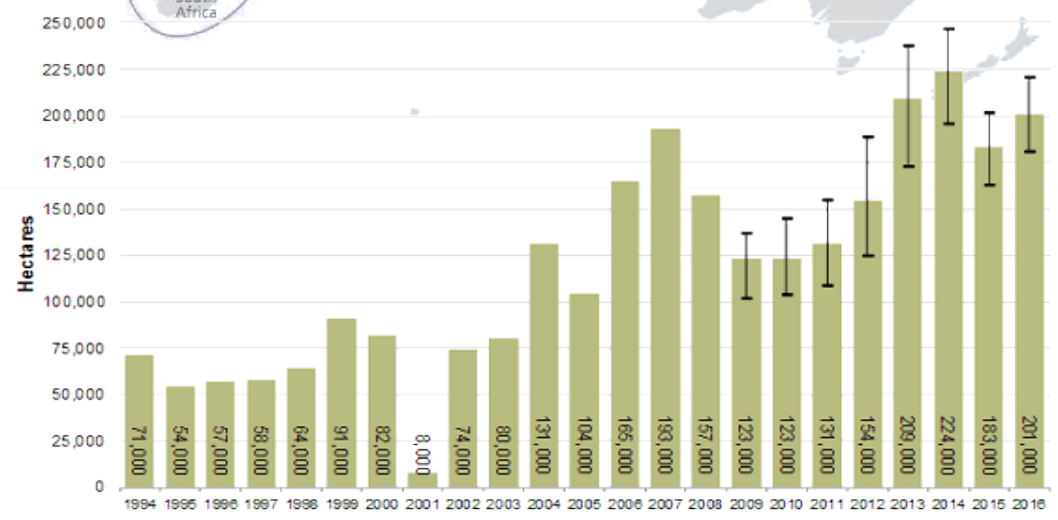
Main global trafficking flows of opiates

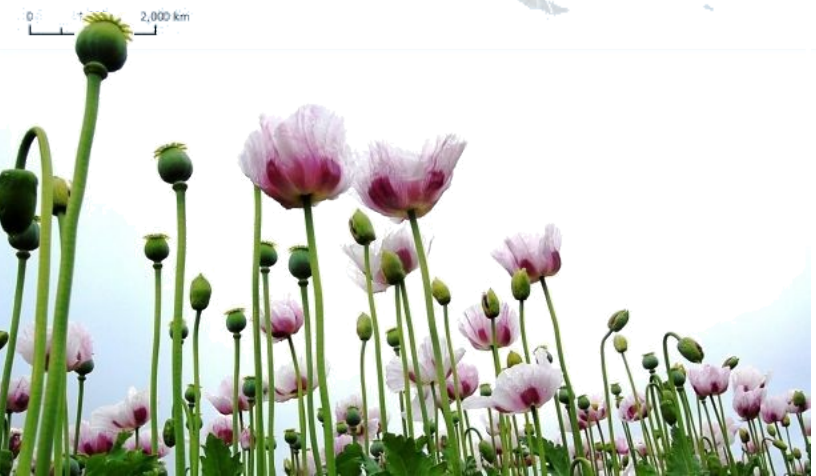
Flows of heroin from/to countries or regions

- Opiate trafficking generated by production in Latin America
- Opiate trafficking generated by production in Myanmar/Lao People's Democratic Republic
- Opiate trafficking generated by production in Afghanistan
- ⋯ Balkan route
- - - Northern route
- Southern route

Figure 1: Opium poppy cultivation in Afghanistan, 1994-2016 (hectares)

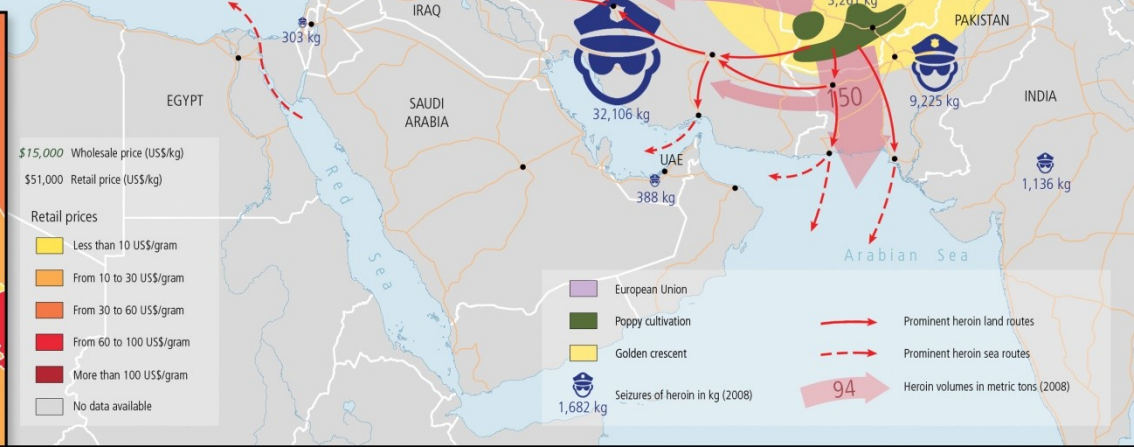
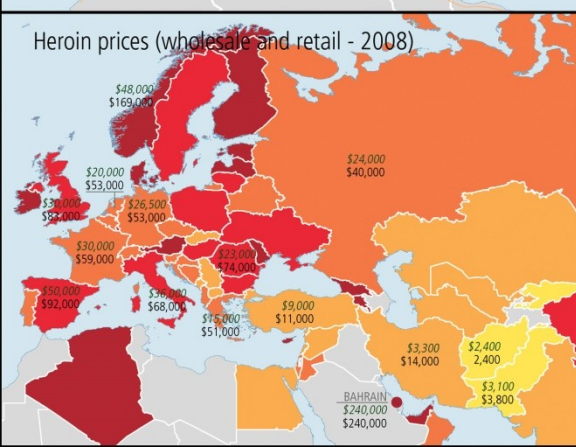
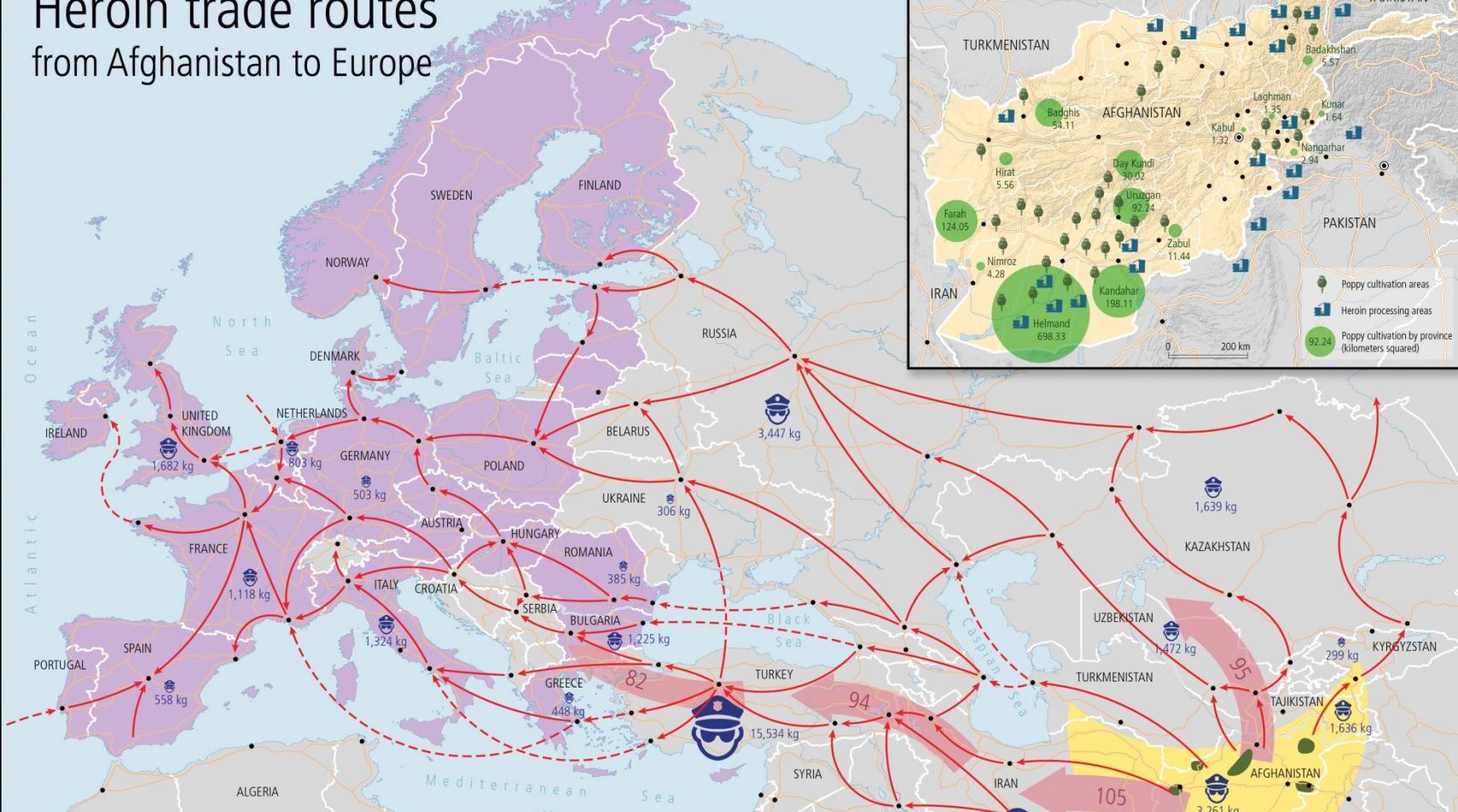
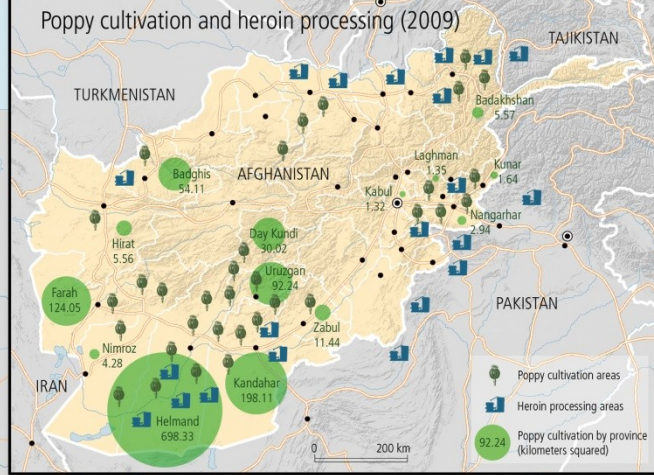

Sources: UNODC/MCN opium surveys 1994-2016. The vertical lines represent the upper and lower bounds of the 95% confidence interval.

Heroin trade routes from Afghanistan to Europe

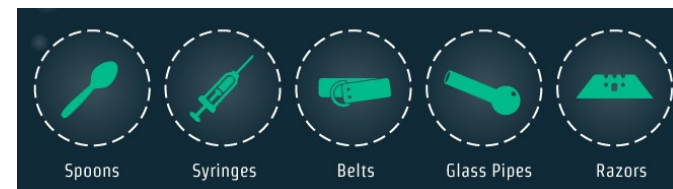

■ Ενέσιμα:

- ενδοφλεβίως
- υποδορίως
- ενδομυϊκά

Οδοί Χρήσης

- Εισπνέονται οι ατμοί τους (εξάχνωση σε αλουμινόχαρτο)
- Από τη μύτη (σνιφάρισμα)
- Από το στόμα σαν χάπι, υγρή μορφή ή ακατέργαστο προϊόν
- Υπογλωσσίως (δισκία βουπρενορφίνης)
- Από το ορθό (υπόθετα κωδεΐνης)
- Όσο ταχύτερα φθάνουν στο ΚΝΣ τόσο ισχυρότερη η δράση τους και εντονότερα τα φαινόμενα του εθισμού και εξάρτησης
- Η ένταση της εξάρτησης είναι συνάρτηση επίσης του χρόνου ημιζωής $t^{1/2}$ (3-6 ώρες, αλλά και μακράς διάρκειας)

Δράση στους Υποδοχείς

$\mu_{1,2,3}$ υποδοχέας:

β ενδορφίνη, ενδομορφίνη, εγκεφαλίνη

Μορφίνη: Πλήρως Αγωνιστική

R-Μεθαδόνη: Πλήρως Αγωνιστική

Βουπρενορφίνη: Μερικώς Αγωνιστική

$\kappa_{1,2,3}$ υποδοχέας:

δυνορφίνες

Μορφίνη: Πλήρως Αγωνιστική

R-Μεθαδόνη: Πλήρως Αγωνιστική

Βουπρενορφίνη: Πλήρως Αγωνιστική

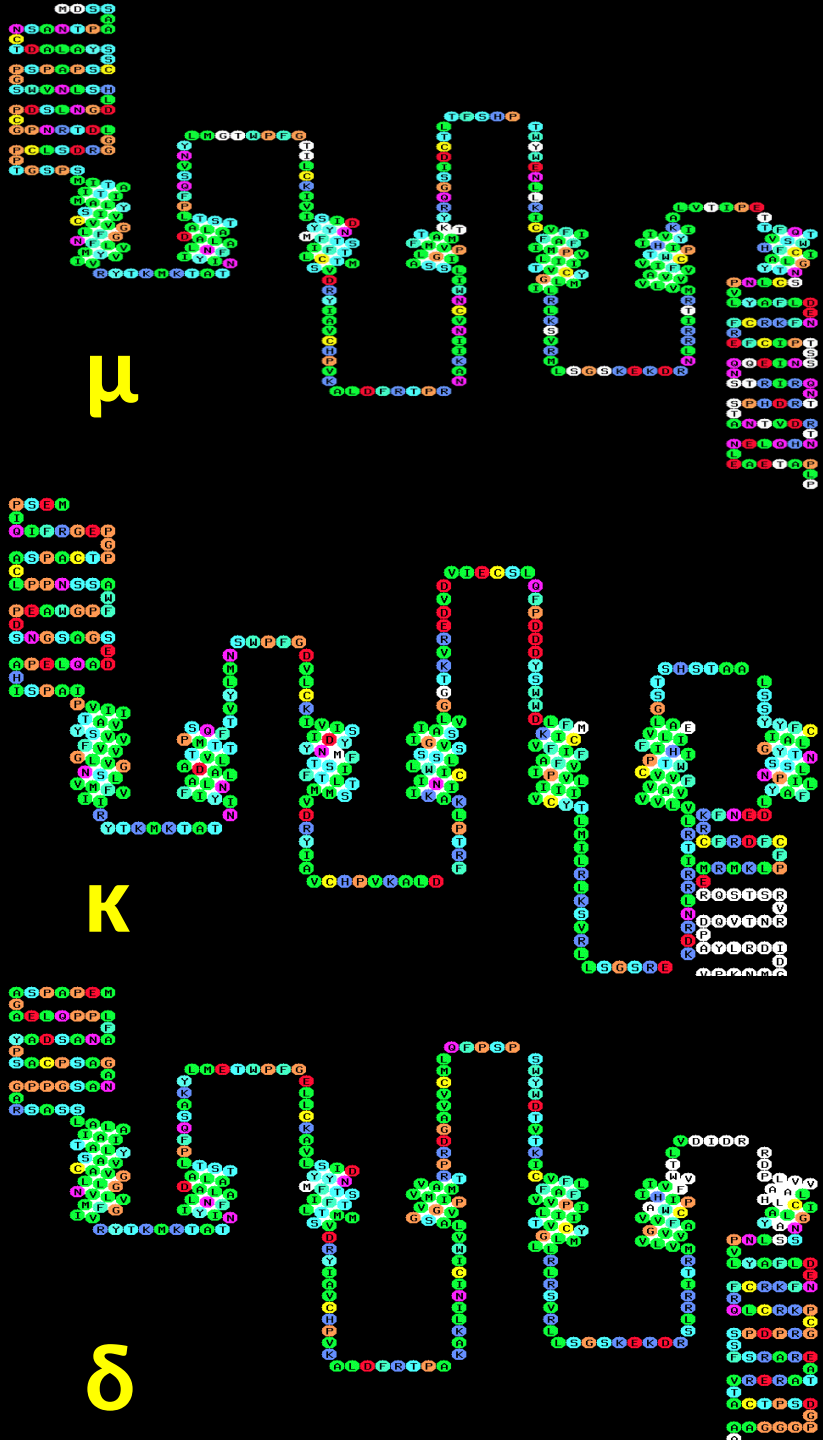
$\delta_{1,2}$ υποδοχέας:

εγκεφαλίνες, δυνορφίνες

Μορφίνη: Πλήρως Αγωνιστική

R-Μεθαδόνη: Αγωνιστική

Βουπρενορφίνη: Ασθενώς Ανταγωνιστική

Φαρμακοδυναμική: μ Υποδοχέας

μ Αγωνιστές

Ηρωίνη

Μεθαδόνη

Βουπρενορφίνη

Μορφές	Κόνις & διαλύματα	Δισκία & διαλύματα 10 mg/ml	Υπογλώσσια Δισκία 2 & 8 mg
Οδός χορήγησης	iv, im, sc	per os	sl
Ημερήσια Δόση	Διάφορη	30-120mg	1-32mg
Επίδραση	Άμεση Πλήρως Αγωνιστική	30' Πλήρως Αγωνιστική	30-60' Μερικώς Αγωνιστική
Διάρκεια δράσης	2 - 6h	12 - 36h	4 - 72h δοσοεξαρτώμενη
Ευφορία	1 - 2h	Καμμία - μικρή	Καμμία σε sl
Απόσυρση	μετά από 3 - 4h Οξεία/ Βαρεία	μετά από 24h Υποξεία/ Μέση	μετά από 24 - 60h Διαρκείας/ Ήπια
Άλλα χαρακτηριστικά	Εξαιρετικά Εθιστική Υπερδοσολογία Νοθεία με άλλες δραστικές ή μη ουσίες	Έντονα Εθιστική Κίνδυνος υπερδοσολογίας Κατασταλτική δράση	Ήπια Εθιστική Φαιν/νο Πρώτης Διόδου Υψηλή συγγένεια Βραδεία αποδέσμευση

■ Μύση	■ Φλεγμονές ούλων, τερηδόνα, απόπτωση οδόντων
■ Αγχόλυση	■ Οιδήματα, σκληρύνσεις, θρομβωμένες φλέβες
■ Αναλγησία	■ Αυξημένα ηπατικά ένζυμα (έως κίρρωση/Ca)
■ Κνησμός	■ Αποστήματα, άτονα έλκη, αιματώματα
■ Ανορεξία	■ Υποξεία Βακτηριακή Ενδοκαρδίτιδα
■ Υπόταση	■ Διογκωμένο ήπαρ & λεμφαδένες
■ Δυσκοιλιότητα	■ Ορμονικές δτρχ, αμηνόρροια
■ “Dirty”	■ Αρθρίτιδες/ Οστεοπενία
■ Ναυτία-έμετος (CTZ)	■ Ελάττωση γ-σφαιρινών
■ Ευφορικό συναίσθημα	■ Βακτηριακές λοιμώξεις
■ Επιβράδυνση σκέψης	■ Πνευμονοπάθειες
■ Άρση αναστολών (ήπια)	■ Λευκοκυττάρωση
■ Άμβλυση συναισθήματος	■ Υπεργλυκαιμία
■ Αναπνευστική καταστολή (στέλεχος)	■ HCV +, HIV +
■ «Γλυκιά» ζάλη- Αίσθημα θερμότητας	■ Νεφροπάθεια
■ Αίσθημα «ενότητας με όλο το κόσμο»	■ Απίσχυραση
■ Καταστολή αναπνοής, βήχα, αντανακλαστικών	

■ **Από:** Οπιοειδές, Ουσίες Νοθείας, Σύριγγα/ βελόνα

Σύνδρομο Στέρξης Οπιοειδών

1^ο 24h

- Καταρροή
- Χασμουρητά
- Εφίδρωση, χήνιο δέρμα
- Αδιαθεσία
- Ανησυχία
- Μυδρίαση
- Ρίγη και μυϊκοί σπασμοί
- Μυαλγίες και αρθραλγίες
«γριπώδης» συνδρομή

2^ο & 3^ο 24h προστίθενται

- Άγχος
- Αϋπνία
- Σφοδρή επιθυμία χρήσης
- Έμετοι-διάρροιες
- Υπέρταση
- Ταχύπνοια
- Υπερθερμία

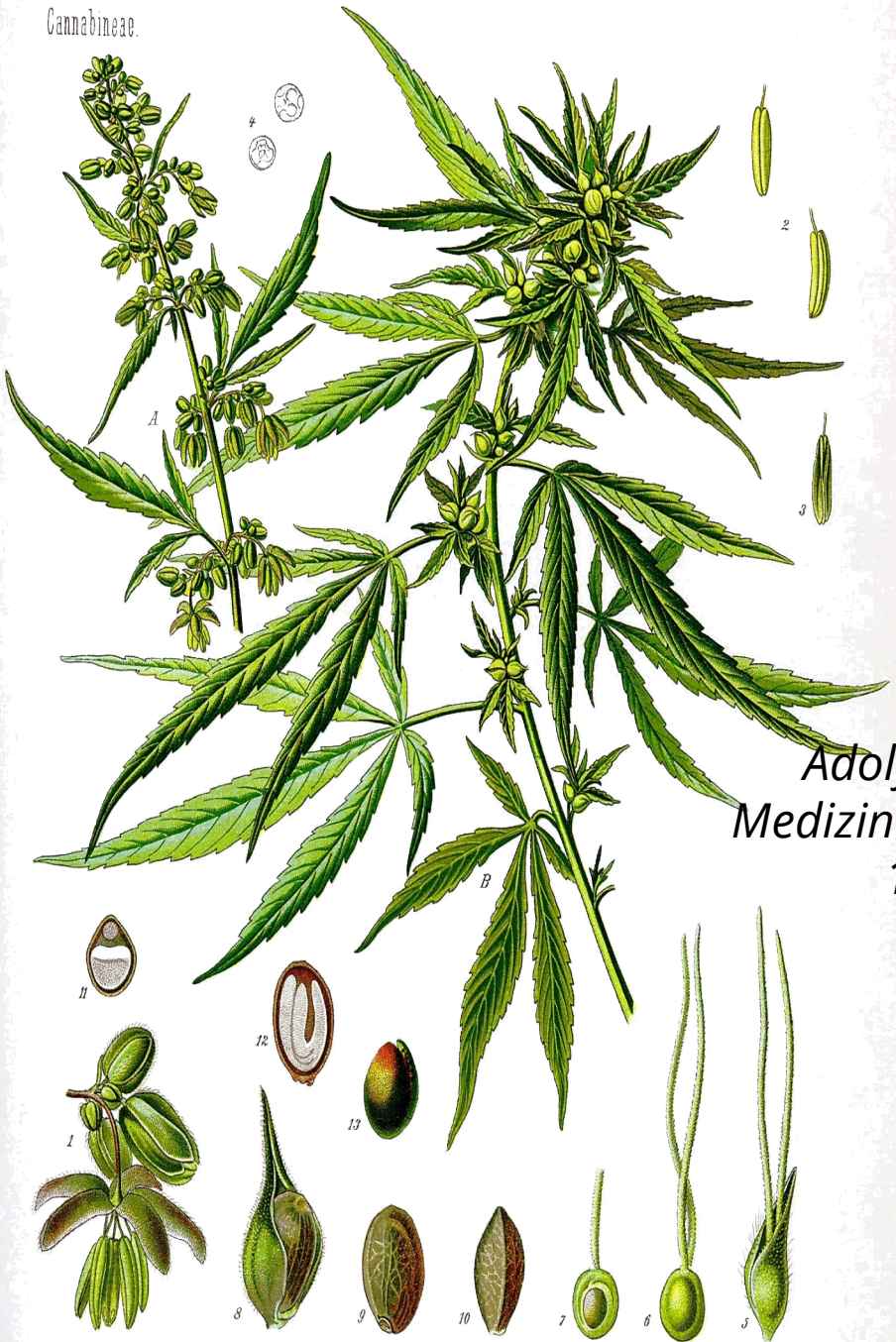
**Αποδράμει σταδιακά από την 4^η
έως και για 10 ημέρες μετά**

**Υπερδραστηριότητα
Συμπαθητικού ΝΣ**

- ✓ Όχι επικίνδυνο για τη ζωή. Πρόβλημα η πολυεξάρτηση
- ✓ Παράλληλο ΣΣ από αλκοόλ/βενζοδιαζεπίνες είναι επικίνδυνο!
- ✓ Επώδυνο και εξαιρετικά αγχογόνο, αποτρέπει προσπάθειες απεξάρτησης
- ✓ Σε πολυεξαρτημένους (και όχι μόνο) απαιτείται φαρμακευτική θεραπεία
- ✓ Διαφοροποιείται έντονα ιδιοσυγκρασιακά . Ισχυρή ψυχολογική συνιστώσα
- ✓ Μεμονωμένα συμπτώματα μπορεί να επιμένουν για βδομάδες και μήνες

Cannabineae.

Adolf Köhler
Medizinal-Pflanzen
1883

Cannabis sativa L.

W. Müller

SATIVA

INDICA

RUDERALIS

Sativa

Linnaeus
1753

Ανατ. Ασία

Indica

Lamarck
1785

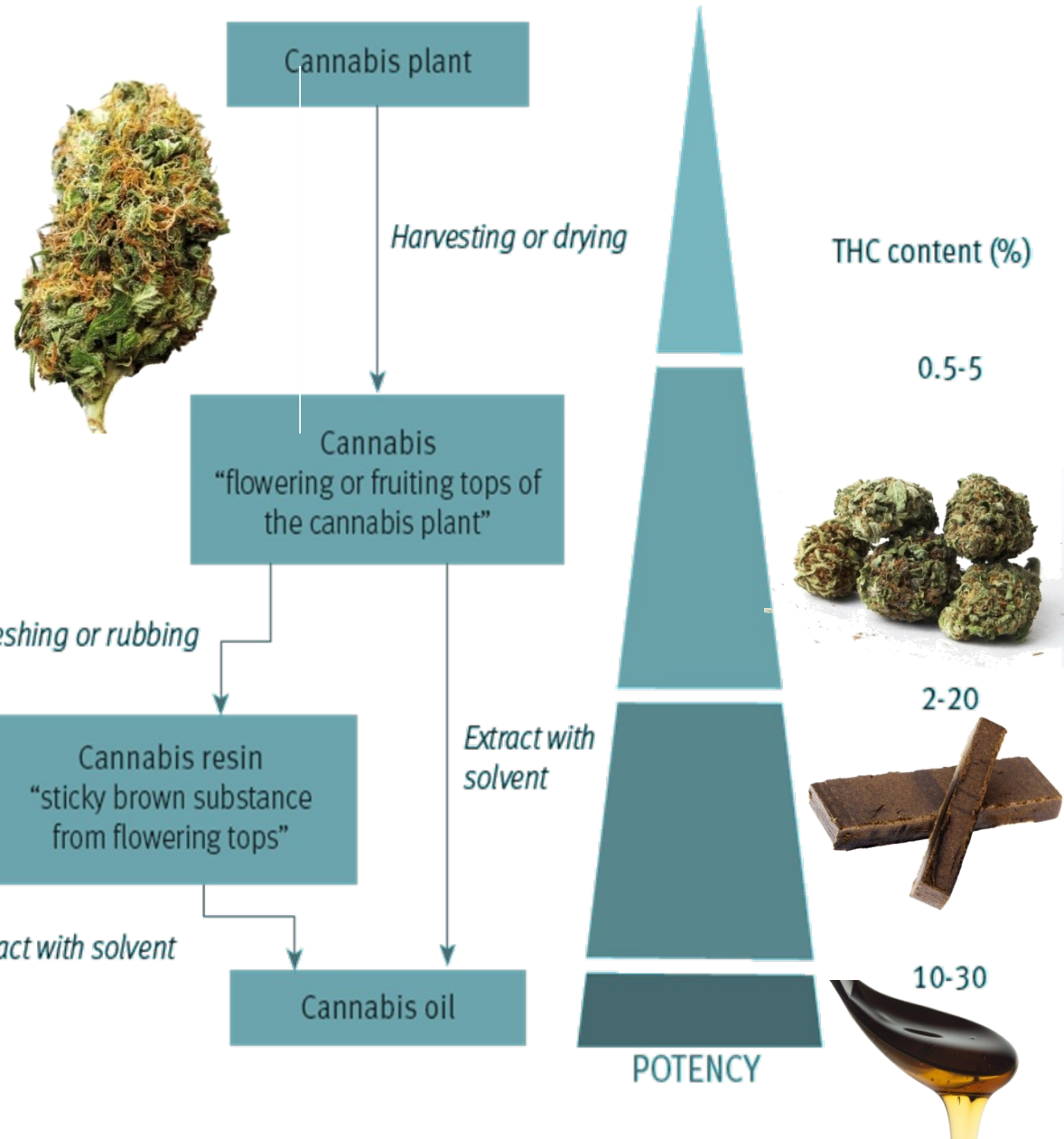
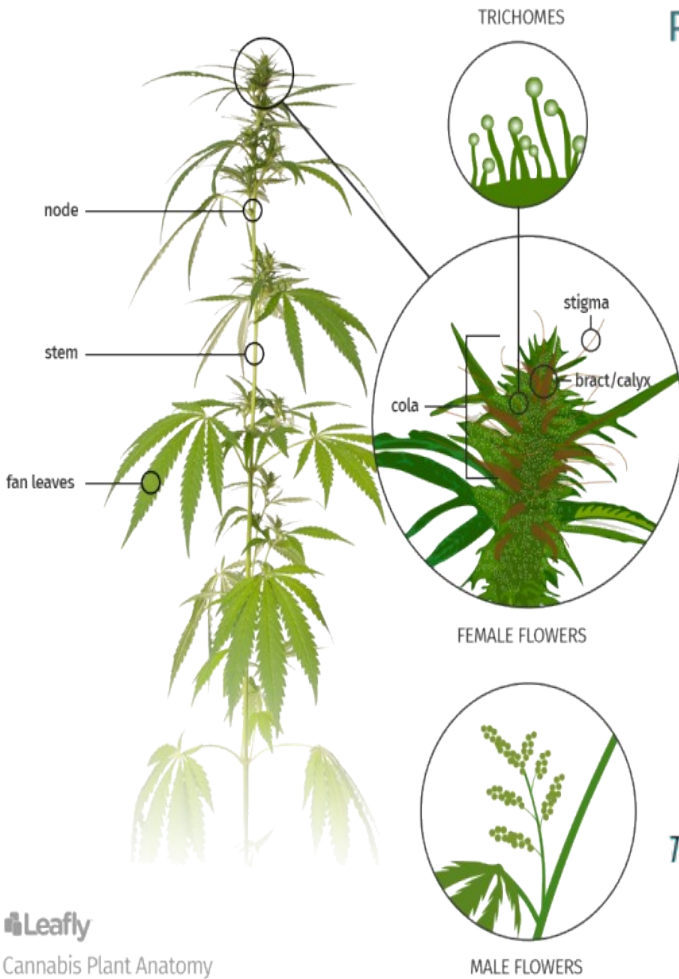
Κεντρ. Ασία

Ruderalis

Janischewsky
1924

Ανατ. Ευρώπη

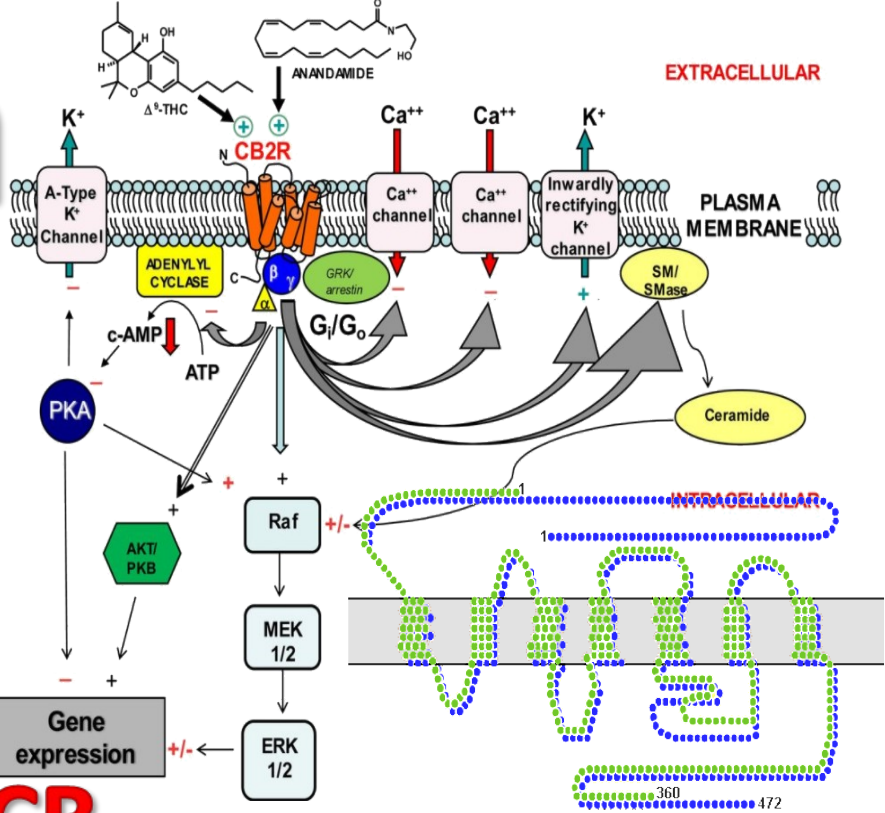
Production of cannabis, cannabis resin and oil

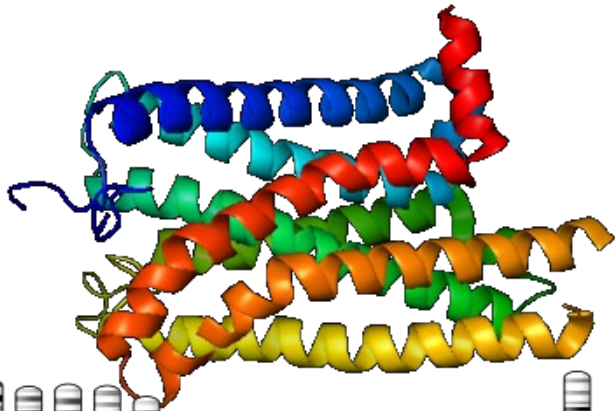

Κανναβινοειδή

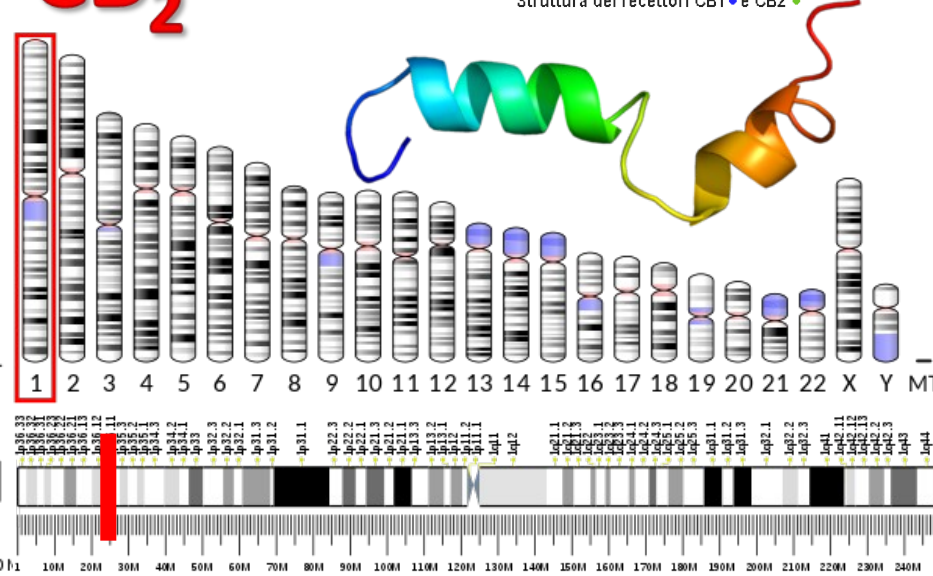
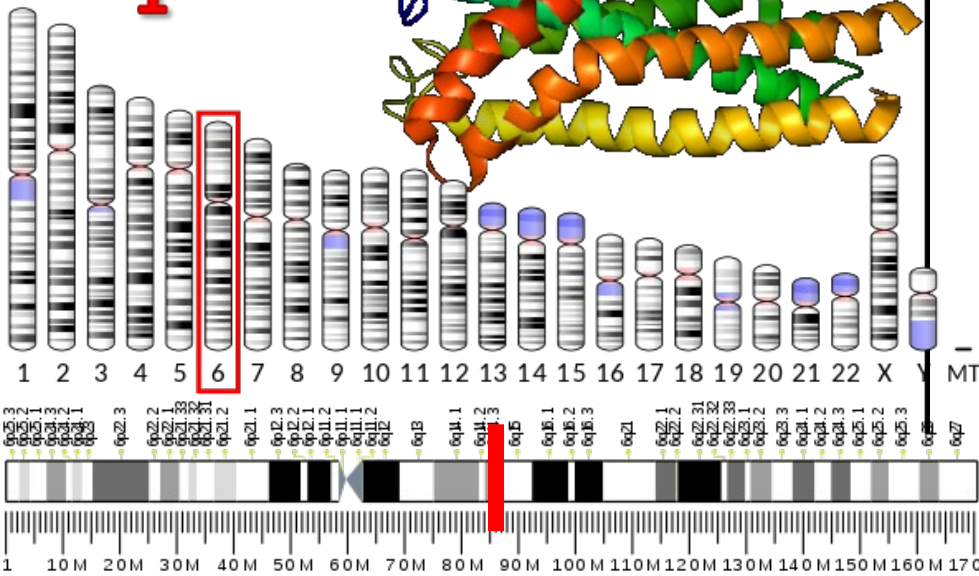
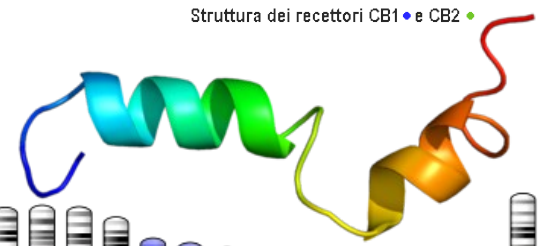
- Ενδοκανναβινοειδή
- Φυτοκανναβινοειδή
- Συνθετικά Κανναβινοειδή

CB₁

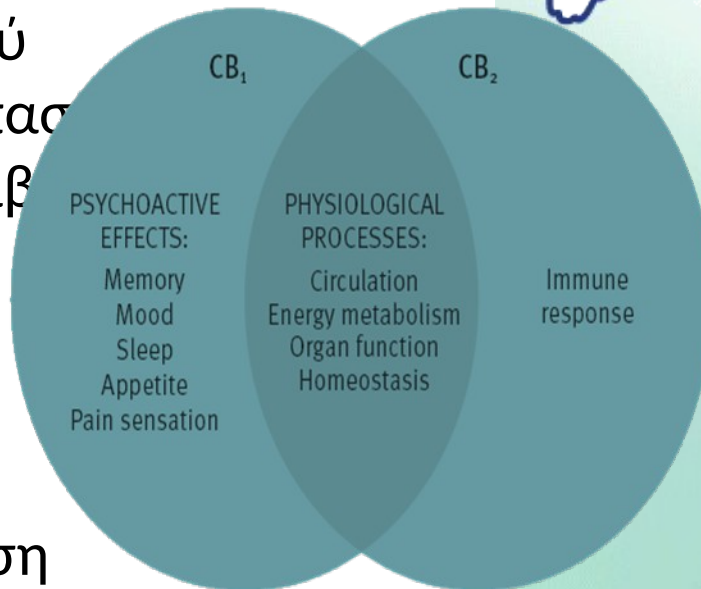
CB₂

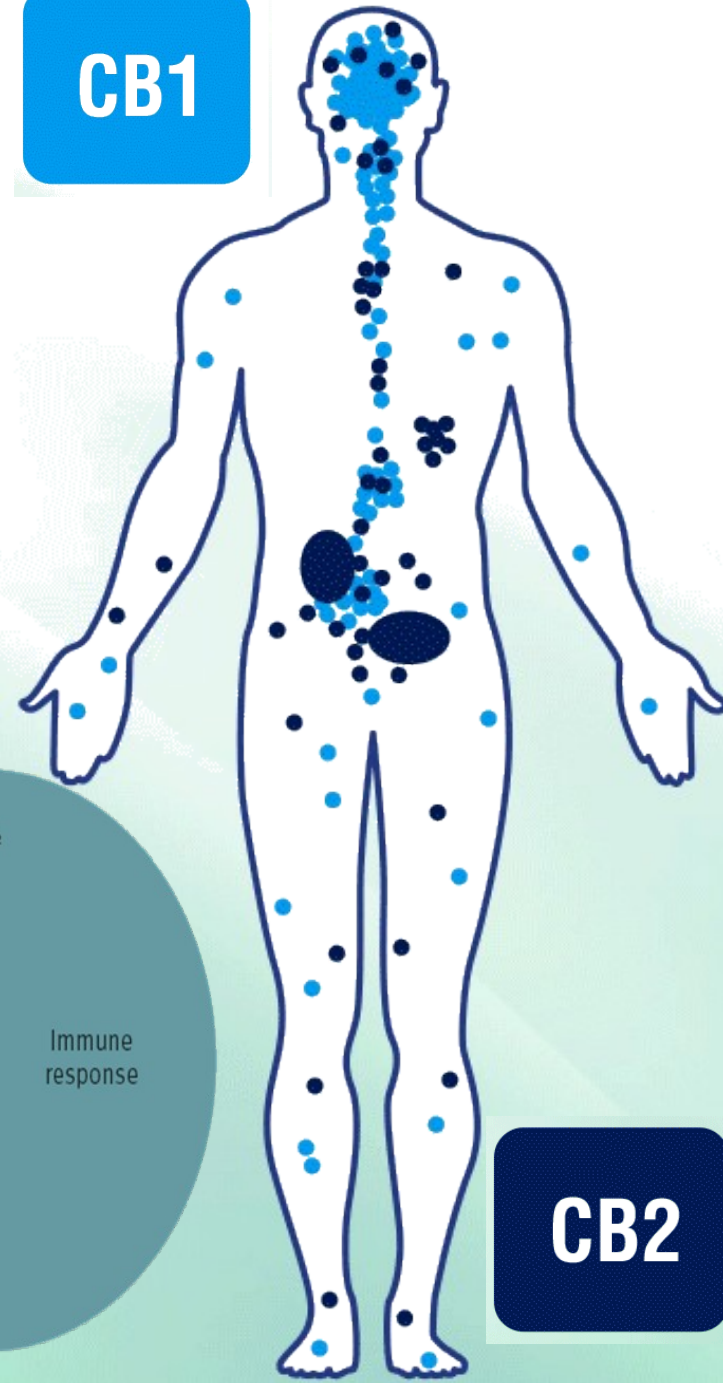
Struttura dei recettori CB1 • CB2

Ρόλοι

- Καταστολή μνήμης (Ιπλόκαμπος)
- Νευρογένεση (Ιπλόκαμπος)
- Κινητικός έλεγχος
- Ικανοποίηση/ ανταμοιβή
- Καταστολή ΚΝΣ
- Συμπεριφορά αναζήτησης τροφής
- Ομοιόσταση ενέργειας και μεταβολισμού
- Ρύθμιση απάντησης ΥΓΑ στο stress
- Ρύθμιση εξερευνητικότητας
- Ρύθμιση κοινωνικότητας
- Ρύθμιση συμπεριφορών άγχους
- Ρύθμιση ανοσοποιητικού
- Μυοχάλαση (τρόμος, σπασμοί)
- Ρύθμιση εμφύτευσης εμβρύου
- Αναλγησία (και Placebo)
- Ρύθμιση ΑΝΣ
- Θερμορρύθμιση
- Υπνική λειτουργία
- Ευφορία κατά την άσκηση

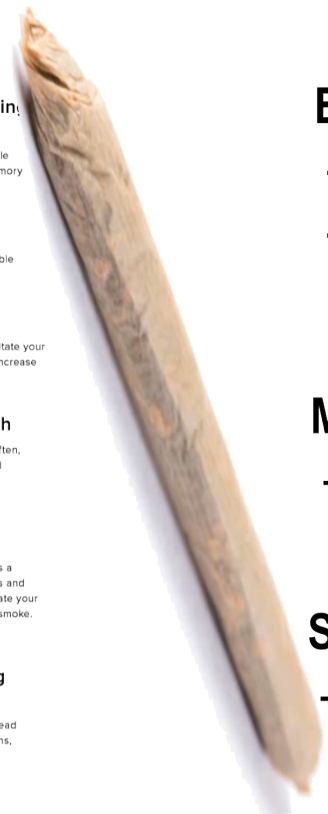
CB1

CB2

Bodily effects of Cannabis

impaired judgement

THC alters the way you process information, so your judgment may be impaired.

increased dopamine release

Marijuana triggers the release of dopamine in your brain, giving you the infamous high feeling. Dopamine can also heighten your sensory perception.

increased or decreased anxiety

The impact of marijuana on anxiety differs from person to person. Some people say marijuana helps them relax. Others say that their anxiety worsens.

glaucoma relief

Marijuana can lower pressure within the eyes and relieve symptoms of glaucoma for a short time.

red eyes

The THC in marijuana can cause red eyes. This is due to the blood vessels in your eyes expanding.

accelerated heartbeat

Smoking marijuana causes an almost immediate jump in your heartbeat that can last for hours.

the munchies

Marijuana stimulates the appetite, which can be useful for people being treated for cancer or AIDS. However, if you're watching your weight, this side effect may not be desirable.

reduced nausea and vomiting

People being treated with chemotherapy may benefit from using marijuana to reduce side effects such as nausea and vomiting.

pain relief

Marijuana may temporarily help relieve pain and inflammation in the body.

withdrawal symptoms

There's a small possibility of becoming addicted to marijuana after long-term use. When you stop using it, you may experience

memory problems

THC changes how information is processed in a part of your brain called the hippocampus. It can affect your ability to form fresh memories.

increased or decreased depression symptoms

Marijuana may ease certain symptoms of depression, but withdrawal may advance feelings of depression.

trouble for the developing brain

Babies whose mothers use marijuana while pregnant may develop problems with memory and concentration.

burning mouth

When smoking marijuana, it's possible to burn your mouth and throat.

bronchitis

Frequent smoking can irritate your bronchial passages and increase your risk of bronchitis.

phlegmy cough

If you smoke marijuana often, you're likely to cough and produce a lot of phlegm.

lung irritation

Marijuana smoke contains a mixture of toxic chemicals and carcinogens that can irritate your lungs, similar to tobacco smoke.

increased lung cancer risk

Smoking marijuana may lead to long-term lung problems, such as cancer.

weakened immune system

THC might harm your immune system, making you more vulnerable to illness.

slowed reaction time

Marijuana affects your balance and coordination. Your reflexes may be slower than usual, affecting things such as your ability to drive.

decreased risk of tumor growth

Research suggests that THC, an active ingredient in marijuana, may interfere with tumor growth as it's carried throughout your bloodstream. However, it's still unclear if there's a direct connection yet between marijuana use and tumor risk.

Eyes:

- Reddening
- Decreased intra-ocular pressure

Mouth:

- Dryness

Skin:

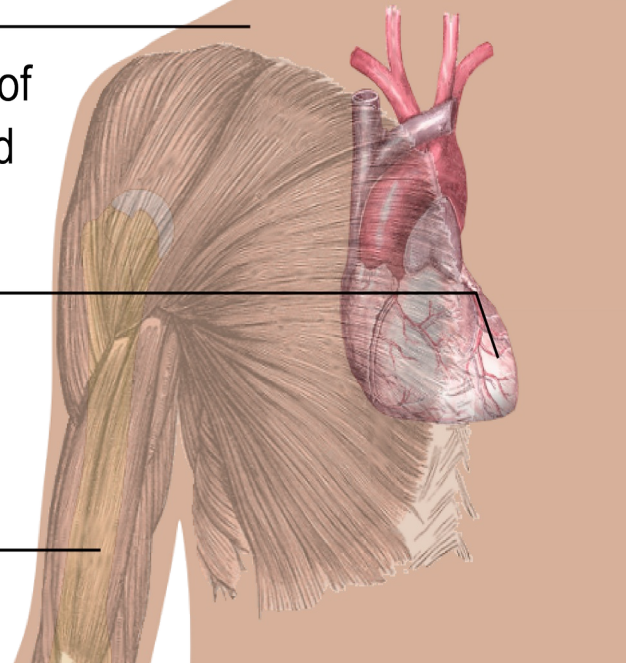
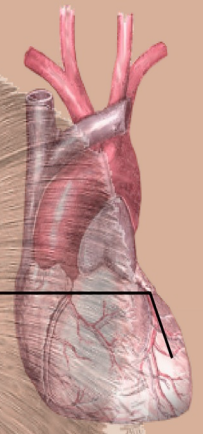
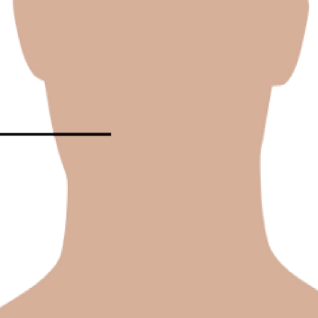
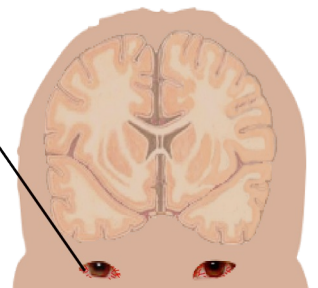
- Sensation of heat or cold

Heart:

- Increased heart rate

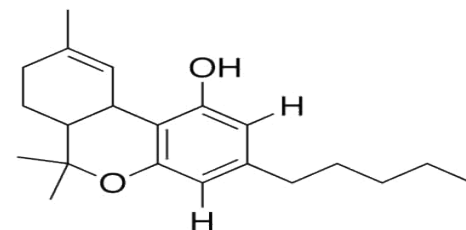
Muscles:

- Relaxation

Κάναβη & Ψυχική Υγεία

- Η χρήση κάνναβης συνδέεται με κάποιες ψυχικές διαταραχές
- Η Δ9 Τετραϋδροκανναβινόλη ενοχοποιείται κυρίως
- Η ηλικία έναρξης της χρήσης έχει σημασία
- Ο τρόπος χρήσης έχει σημασία:
  - Συχνότητα χρήσης
  - Διάρκεια χρήσης
  - Δόση (περιεκτικότητα THC)
- Η χρήση κάνναβης αυξάνει τον κίνδυνο μη συναισθηματικής ψύχωσης **3-6x** φορές!
  - *Fiorenentini A, Volonteri LS, Dragogna F, et al. Substance-induced psychoses: a critical review of the literature. Curr Drug Abuse Rev 2011;4:228-240*
  - *Manrique-Garcia E, Zammit S, Dalman C, et al. Cannabis use and depression: a longitudinal study of a national cohort of Swedish conscripts. BMC Psychiatry 2012;12:112-119.*
- Σύνδρομο έλλειψης κινητοποίησης;
  - *U.S. Department of Health and Human Services, Substance Abuse and Mental Health Services Administration, Office of Applied Studies. National survey on drug use and health 2006. Research Triangle Park, NC: Research Triangle Institute, and Ann Arbor, MI: Inter-university Consortium for Political and Social Research, 2008.*

Δ⁹ Tetrahydrocannabinol (Δ⁹ THC)

Κάνναβη & Ψυχική Υγεία

- Η βαρεία χρήση κάνναβης σχετίζεται ελαφρώς με την κατάθλιψη (OR: 1.17)
  - *S. Lev-Ran et al. The association between cannabis use and depression: a systematic review and meta-analysis of longitudinal studies, Psychological Medicine Volume 44, Issue 4 March 2014 , pp. 797-810.*
- Αγχώδεις διαταραχές σχετίζονται με χρήση κάνναβης (OR: 1.24) και διαταραχή από χρήση κάνναβης (OR: 1.68). Ομοίως οι αγχώδεις/ καταθλιπτικές διαταραχές (OR: 1.68)
  - *K.K. Kedzior & L.A.T. Laeber, A positive association between anxiety disorders and cannabis use or cannabis use disorders in the general population- a meta-analysis of 31 studies, BMC Psychiatry 2014 14:136.*
- Αυξημένος κίνδυνος ψύχωσης για όσους καπνίζουν κάνναβη (OR: 1.41). Το αποτέλεσμα είναι δοσοεξαρτώμενο και αυξάνεται στους βαρείς χρήστες (OR: 2.09)
  - *T.H. Moore et al, Cannabis use and risk of psychotic or affective mental health outcomes: a systematic review, Lancet. 2007 Jul 28;370(9584):319-28.*
- Η χρήση κάνναβης σχετίζεται με πρώιμη έναρξη Σχιζοφρένειας
  - *M. Large et al, Cannabis Use and Earlier Onset of Psychosis, A Systematic Meta-analysis, June 6, 2011, Arch Gen Psychiatry. 2011;68(6):555-561.*
- Πρώιμη και συχνή χρήση κάνναβης σχετίζεται με ανάπτυξη ψύχωσης
  - *S.T. Wilkinson et al, Impact of Cannabis Use on the Development of Psychotic Disorders, D.C. Curr Addict Rep (2014) 1: 115.*
- Η χρήση της κάνναβης επιβαρύνει την πρόγνωση των ψυχώσεων, καθώς και τη συμμόρφωση
  - *S. Zammit et al, Effects of cannabis use on outcomes of psychotic disorders: systematic review, Br J Psychiatry. 2008 Nov;193(5):357-63. doi: 10.1192/bjp.bp.107.046375.*

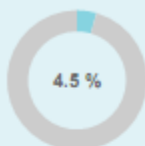

Greece

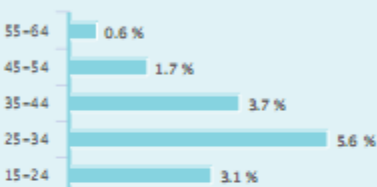
Greece Country Drug Report 2019

Cannabis

Young adults reporting use in the last year

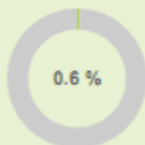
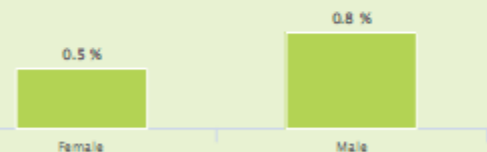

Prevalence by age

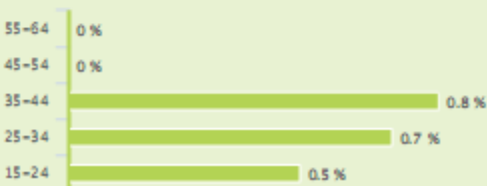

Cocaine

Young adults reporting use in the last year

Prevalence by age

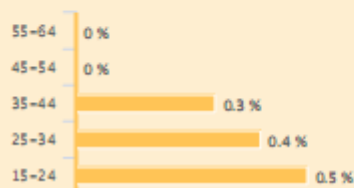

MDMA

Young adults reporting use in the last year

Prevalence by age

All treatment entrants

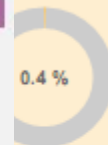
by primary drug

- Cannabis, 27 %
- Amphetamines, 1 %
- Cocaine, 8 %
- Heroin, 55 %
- Other, 9 %

Opioid substitution treatment clients

9 388

Syringes distributed

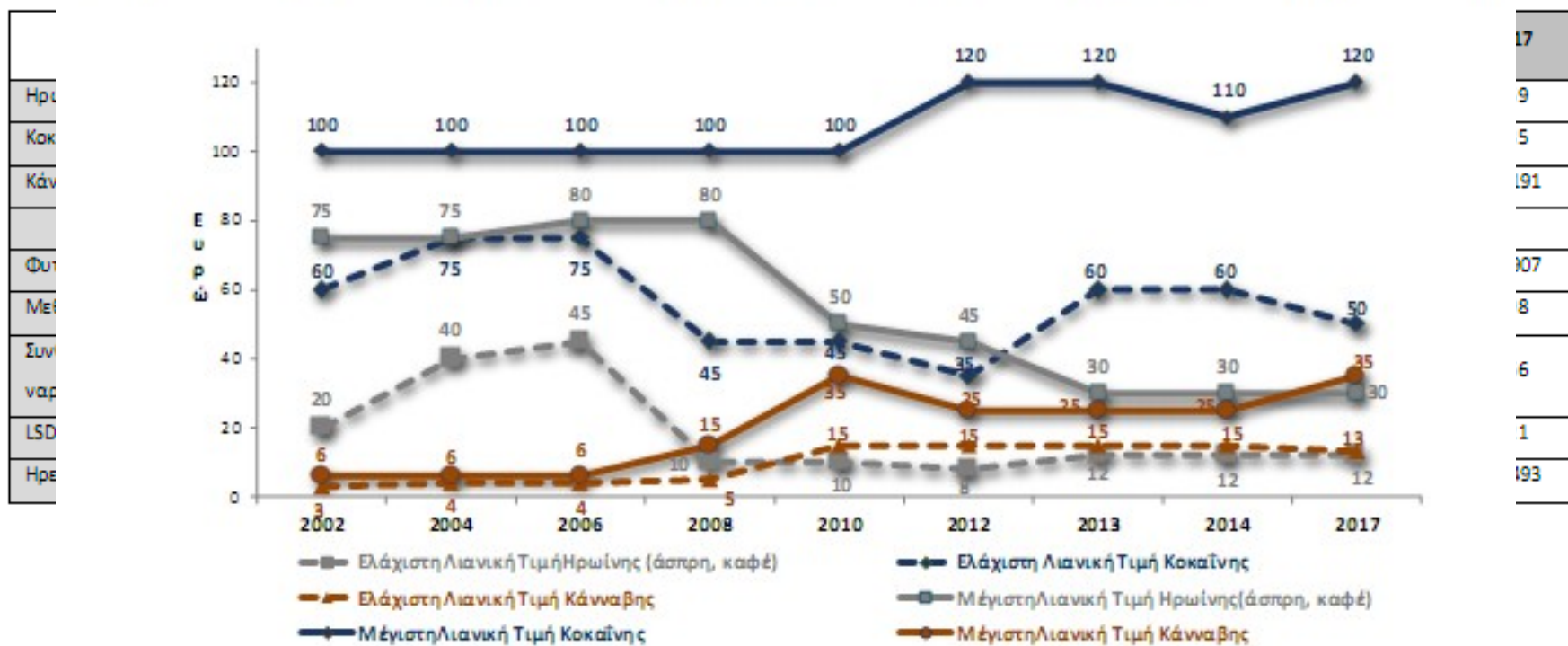
through specialised programmes

278 415

Η Κατάσταση του Προβλήματος

Γράφημα 9.11: Ελάχιστη και μέγιστη λιανική τιμή ηρωίνης, κοκαΐνης και κατεργασμένης κάνναβης (2002-2017)

17
9
5
191
107
8
6
1
193

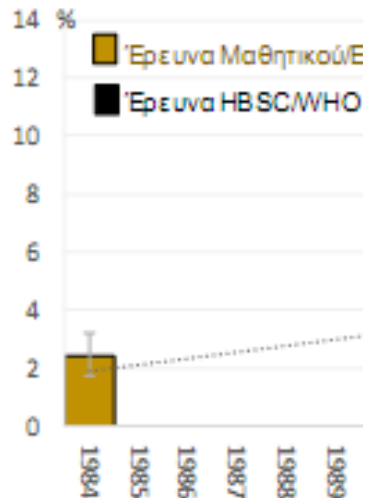

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ,
 ΝΕΥΡΟΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ «ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΕΦΑΝΗΣ»

Η Κατάσταση του Προβλήματος των Ναρκωτικών και των Ουνοπνευματωδών στην Ελλάδα

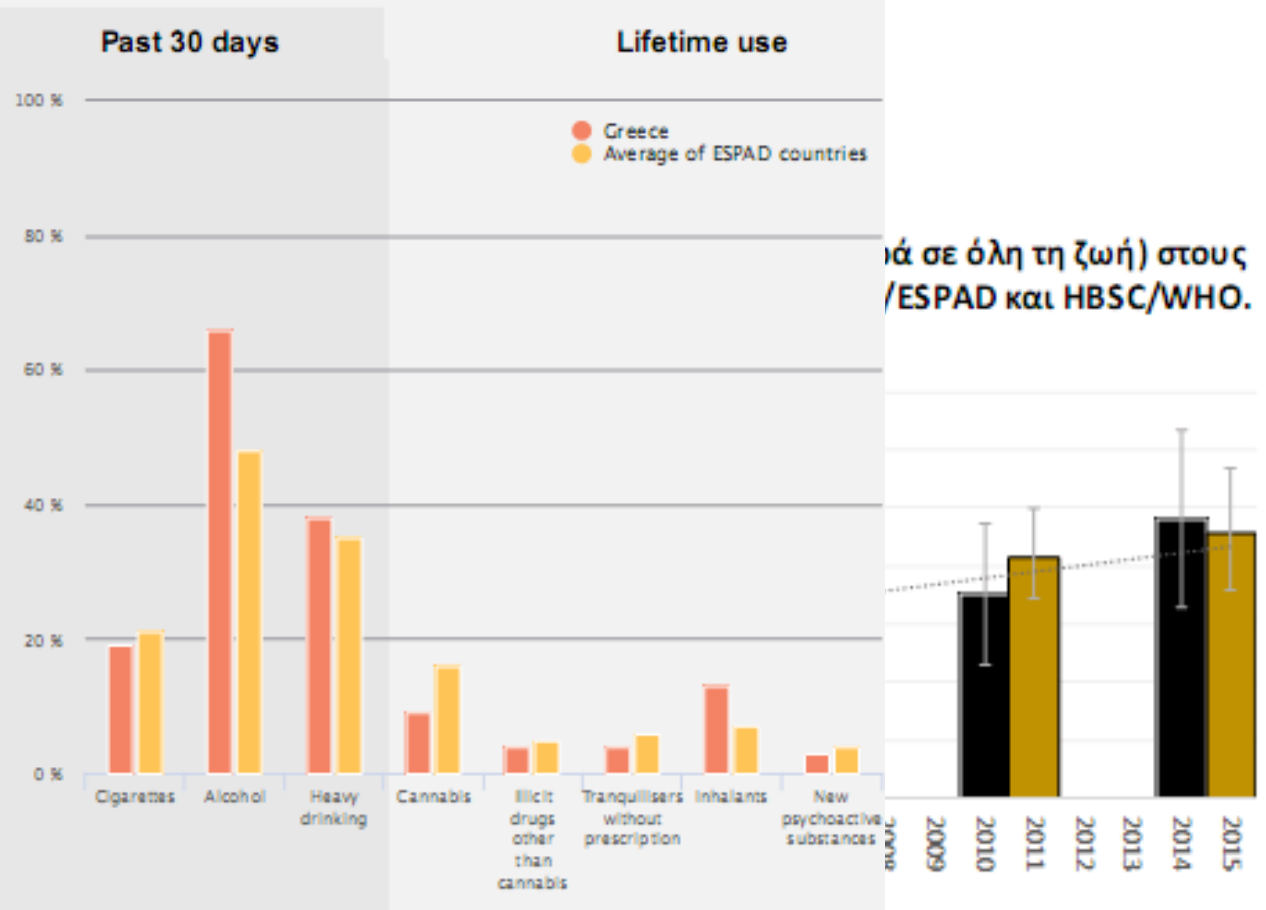
Ετήσια Έκθε

Γράφημα 2.1 : Διαχρον
 16χρονα
 Ποσοστά

ΠΗΓΗ: ΕΠΙΨΥ.

Substance use among 15- to 16- year-old school students in

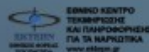
νά σε όλη τη ζωή) στους
 /ESPAD και HBSC/WHO.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ,
ΝΕΥΡΟΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ «ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΕΦΑΝΗΣ»

Η Κατάσταση του Προβλήματος των Ναρκωτικών και των Ουνοπνευματωδών στην Ελλάδα

Ετήσια Έκθεση 2018

Αθήνα 2019

- Τυποποιημένα σκευάσματα κάνναβης
- Γαληνικά σκευάσματα *
- Δεν επιτρέπονται σκευάσματα κάνναβης

Νόσος / συμπτώματα	Χορηγούμενο προϊόν	Ισχύς ενδείξεων
Επακόλουθα χημειοθεραπείας (ναυτία και εμετός)	Κανναβινοειδή	Ασθενής
Ανορεξία σε ασθενείς με AIDS	dronabinol/THC	Ασθενής
Μυϊκοί σπασμοί ασθενών με πολλαπλή σκλήρυνση	nabiximol	Μέτρια
Χρόνιος πόνος μη σχετιζόμενος με καρκίνο, συμπεριλαμβανομένου του νευροπαθούς πόνου	κάνναβη και κανναβινοειδή	Μέτρια
Ανακουφιστική φροντίδα καρκινοπαθών	κανναβινοειδή	Ανεπαρκή στοιχεία
Κατασταλτική επιληψία της παιδικής ηλικίας	CBD	Μέτρια
Άλλες χρήσεις: διαταραχές ύπνου, αγχώδεις διαταραχές, κατάθλιψη, εκφυλιστικές νευροπάθειες, φλεγμονώδης νόσος του εντέρου	κάνναβη ή κανναβινοειδή	Ανεπαρκή στοιχεία

Χρήστης Κάνναβης

Τι νομίζουν οι μπάτσοι
πως κάνω

Τι νομίζει η μαμά μου
πως κάνω

Τι νομίζει η κοινωνία
πως κάνω

Τι νομίζουν οι φίλοι μου
πως κάνω

Τι νομίζω εγώ
πως κάνω

Τι κάνω στην
πραγματικότητα

Ευχαριστώ